Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

30 январь 1972 йил, якшанба ◆ № 25 (15.196). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ОЙ АТРОФИ ОРБИТАСИДА ТЎРТ ОЙ

ОЛИС КОСМИК АЛОҚА МАРКАЗИ, 29 январь. (ТАСС). «Луна-19» автомат станцияси Ой атрофидаги орбитада тўрт ойдан бери тадқиқотлар ўтказмоқда. Шу вақт ичида у Ой атрофини 1358 марта айланиб учди.

Станция орбитаси параметрларининг радиотехника ўлчовлари натижаларига кўра, Ойнинг гравитация майдони орбита эволюциясини мунтазам равишда узоқ муддат кузатиш усулида тадқиқ қилинмоқда.

Станциядан туриб Ой атрофидаги планеталараро магнит майдонининг характеристикалари ўлчаб борилмоқда. Ойнинг Қуёш ёритадиган қисмида магнит майдони жозибасиз планеталараро магнит майдонидан бир неча баравар кучли эканлиги қайд этилди. Айни вақтда тунги томондаги магнит майдони сезиларли равишда заифланган.

Ана шу экспериментнинг ҳар иккаласи Ойнинг ички тузилиши тўғрисидаги илмий тасаввурларни янада аниқлаш мақсадида ўтказилмоқда.

Ой атрофи фазосидаги космик нурлар характеристикасини ўрганиш давом эттирилмоқда. Айни вақтда Ойдан икки юз миллион километрдан ортиқ масофадаги «Марс-2» ва «Марс-3» автомат станцияларидаги аппаратлар ёрдамида ҳам ана шундай ўлчовлар бажарилмоқда. Космик нурларнинг корпускуляр оқимлари интенсивлигининг ўзгариб бориш динамикаси тўғрисида диққатга сазовор ва қимматли илмий маълумот олинди. Чунончи, ўтган Ой охирида интенсивликнинг ўртача даражадан тахминан бир миллион баравар кучайганлиги қайд этилди.

Бу ҳодиса қуёшдаги кучли хромосфера портлашининг оқибати бўлганлиги аниқланди. Бу эса Ердаги астрономик кузатишлар берган маълумотларга жуда мос келади.

Ана шу тадқиқотлар билан бир қаторда Ой атрофи фазосида метеорлар оқимининг зичлиги ҳам ўлчаб кўрилмоқда.

«Луна-19» автомат станциясининг парвози давом этмоқда.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси билан СССР Министрлар Совети Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг 1972 йил 25-26 январда Прагада бўлиб ўтган кенгашининг якунлари тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев бошчилигидаги Совет Иттифоқи делегациясининг ҳисоботини кўриб чиқдилар.

Сиёсий маслаҳат комитетининг қарорлари Европа қитъасидаги кескинликни янада юмшатиш манфаатларига батамом мос бўлиб тушиши, Умумевропа кенгашини амалий равишда тайёрлаш ва чақиришдан иборат етилган эҳтиёжга жавоб бериши ва Европа халқларининг тинчликсеварлик орзу-умидларини рўёбга чиқаришда шубҳасиз муҳим роль ўйнаши таъкидланди.

Европада тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорлик тўғрисида Сиёсий маслаҳат комитети қабул қилган Декларация Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатларнинг тинч-тотув яшаш принципларини қарор топтириш учун узоқ вақтдан бери олиб бораётган кураши тажрибасини ривожлантиради ва кейинги йилларда Ғарбий Европадаги бир қанча мамлакатлар сиёсатида вужудга келган ижобий реалистик элементларни назарда тутади. Декларацияда Европада содир бўлаётган ижобий силжишларни мустаҳкамлашнинг, Европа проблемаларини изчил бартараф этишнинг, Европа қитъасидаги вазиятни стабил равишда тўла соғломлаштиришнинг равшан йўли белгилаб берилди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси билан СССР Министрлар Совети Сиёсий маслаҳат комитетининг қарорларини тинчлик ва халқаро хавфсизлик учун олиб бориладиган кураш соҳасида КПСС XXIV съезди қабул қилган программанинг ҳаётий кучи ва тарихий аҳамиятини исботловчи янги далил деб ҳисоблайдилар. Агрессия, жабр-зулм ва бедодлик ҳаракатларини халқаро муносабатлардан чиқариб йўқ қилиб ташлаш учун ва халқаро ҳаётни мустаҳкам тинчлик, чинакам хавфсизлик ва кенг кўламдаги ўзаро фойдали ҳамкорлик идеалларига мос келадиган қилиб ташкил этиш учун курашаётган ҳамма кучлар эндиликда бу программани эътироф қилмоқдалар.

Европа халқларининг, шунингдек дунёдаги бошқа районлар халқларининг ҳам тинчлиги ва хавфсизлиги манфаатлари учун курашда социалистик ҳамдўстликнинг бирлиги, Варшава Шартномаси мамлакатларининг яқин ҳамкорлиги мустаҳкамланиб бораётганлигини КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси ва СССР Министрлар Совети зўр мамнуният билан таъкидлайдилар.

АҚШнинг Ҳинди-Хитойдаги агрессияси давом эттирилаётганлиги хусусида Сиёсий маслаҳат комитети эълон қилган баёнот Шарқи-Жанубий Осиёдаги можарони ВДР ҳукуматининг, Жанубий Вьетнам Республикаси Мувaққат революцион ҳукуматининг, Лаос ватанпарварлик фронти ва Камбоджа Миллий бирлик фронтининг қонуний талабларини тан олиш асосида бартараф этиш учун курашаётган Варшава Шартномаси мамлакатларининг қатъий позициясини ифодалайди.

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси билан СССР Министрлар Совети Сиёсий маслаҳат комитетининг Прага кенгаши қарорларини тўла равишда қўллаб-қувватлаганликларини изҳор қилдилар. Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг кенгашида қатнашган СССР делегациясининг фаолияти якдиллик билан маъқулланди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

САВДО-СОТИҚНИ ВА УНИНГ ТЕХНИКА БИЛАН ТАЪМИНЛАНИШИНИ ЯХШИЛАШГА ДОИР БАЪЗИ ТАДБИРЛАР ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1971—1975 йилларга мўлжалланган беш йиллик планининг халқ турмуши моддий ва маданий даражасини анча юксалтириш соҳасида топшириқларини бажаришнинг муҳим шартларидан бири бўлган савдо-сотиқни янада яхшилаш мақсадида «Савдо-сотиқни ва унинг техника билан таъминланишини яхшилашга доир баъзи тадбирлар тўғрисида» қарор қабул қилдилар. Қарорда айтиладики, ўтган беш йилликда чакана товар обороти анча ошди, аҳолига озиқ-овқат, кийим-кечак, пойафзал, маданий-маиший ва рўзғор буюмлари сотиш кўпайди, савдонинг моддий-техника базаси мустаҳкамланди.

Шу билан бирга, мамлакатда савдо-сотиқнинг аҳволи унга қўйилган талабларга ҳали жавоб беролмаётир. Савдо ташкилотлари айрим мол турларига бўлган эҳтиёжни аниқлашда чалкашликка йўл қўймоқдалар. Иттифоқдош республикаларнинг улгуржи савдо ташкилотлари молларни тарқатишда тегишли даражада эпчиллик қила олмаяптилар, бир қанча ҳолларда эса республикалараро мол етказиб бериш планларини бажармаяптилар. Чакана савдо ташкилотларида катта-катта камчиликлар бор, мол сотишнинг прогрессив усуллари суст ривожланмоқда, бир қанча ҳолларда аҳолига қилинадиган савдо хизмати маданияти паст. Баъзи саноат министрликлари ўз корхоналарида ошхоналарни кенгайтириш учун зарур бўлган чораларни кўрмаяптилар, ишчи ва хизматчиларга ярим тайёр маҳсулотлар ва кулинария маҳсулотлари сотиш тегишлича ривож топмаган.

Енгил саноат ва Озиқ-овқат саноати учун машинасозлик ҳамда Уй-рўзғор асбоблари министрлиги, Асбобсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқариш системалари министрлиги ҳамда савдо технология машина-ускуналари ишлаб чиқарувчи бошқа министрликлар ва идоралар серунум янги машина ва механизмларни суст ишлаб чиқмоқдалар ва ўзлаштирмоқдалар, савдо-сотиқ ташкилотларининг машина-ускуна ва запас қисмларга бўлган эҳтиёжларини таъминламаяптилар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети иттифоқдош республикалар компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари, иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советлари, меҳнаткашлар депутатлари ўлка ва область Советларининг ижроия комитетлари, СССР Савдо министрлиги, «Центросоюз», савдо тармоғига эга бўлган бошқа министрликлар ва идоралар зиммасига савдо-сотиқни ва умумий овқатланишни анча яхшилаш, шу беш йилликда товар обороти магазин ва умумий овқатланиш корхоналари тармоғи, музхоналар, омборлар, сабзавот омборларини ривож топтириш юзасидан белгиланган план ва топшириқларнинг сўзсиз бажарилишини таъминлаш, уларни замонавий машина-ускуна ва савдо техникаси билан жиҳозлаш юзасидан зарур тадбирларни амалга ошириш, савдо-сотиқни бошқариш структурасини янада такомиллаштиришга қаратилган чораларни кўриш, савдо аппаратининг барча бўғинлари фаолиятини активлаштириш, топширилган иш учун савдо ходимларининг масъулиятини кучайтириш, аҳолига хизмат кўрсатиш маданиятини ошириш вазифаларини юклади.

Қарорда СССР Савдо министрлиги, «Центросоюз», савдо тармоғи бўлган министрликлар ва идоралар, шунингдек иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари зиммасига қуйидаги вазифалар юкланган:

савдо тармоқларини молга мўл-кўл қилиш учун ўзларига қарашли ташкилотларнинг масъулиятини ошириш, етишмаётган буюмлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш имкониятларидан тўлароқ фойдаланиш товар ресурсларини жой-жойига етказиб беришда кўпроқ эпчиллик кўрсатиш, савдо-сотиқнинг саноат билан алоқаларини мустаҳкамлаш, саноат корхоналари молларнинг келишиб олинган хилларини тегишли сифатда ўз вақтида етказиб бериш юзасидан олган мажбуриятларини қандай бажараётганликларини назорат қилишни кучайтириш;

аҳоли талабларини ўрганиш ишини яхшилаш, улгуржи савдони такомиллаштириш, энг тежамли ва аҳолига қулай савдо методлари кенгроқ жорий этилишини таъминлаш, замонавий магазинлар, ошхоналар, ресторан ва кафелар, илғор технология ва механизация воситаларидан фойдаланишга имкон берадиган омборхоналар ва музхоналар қурилишини таъминлаш;

Умумий овқатланиш корхоналарининг ишини тубдан яхшилаш;

ҳар бир завод, фабрика, шахта, қурилишда, ҳар бир совхоз ва ўқув юртида иссиқ овқат ташкил қилишни таъминлаш, бунда тайёрланадиган овқат сифатини ва хизмат маданиятини оширишга алоҳида эътибор бериш;

аҳолига савдо хизматини ташкил этишдаги жиддий камчиликларга барҳам бериш, савдо ходимлари ўртасида меҳнат интизомини ва давлат интизомини мустаҳкамлаш, савдо қоидаларига қатъий риоя қилинишини борасида қўшимча чоралар кўриш вазифалари юкланди.

Қарорда шу беш йилликда савдо-сотиқни ривожлантиришга доир топшириқлар белгилаб берилган. Давлат ва кооператив савдосининг чакана товар обороти қарийб 42 процент, умумий овқатланиш корхоналари тайёрлайдиган маҳсулот 1,5 баравар, савдо-сотиққа сарфланадиган капитал маблағлар ҳажми 24 процент кўпаяди. Магазинлар, умумий овқатланиш корхоналари, омбор ва музхоналарни кўпайтириш юзасидан топшириқлар, жумладан, ишлаб чиқариш корхоналарида умумий овқатланиш корхоналари тармоқларини ўстириш юзасидан топшириқлар ҳам белгилаб берилган.

Иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советларига, меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига, СССР Маориф министрлигига, СССР Министрлар Советининг Ҳунар-техника таълими давлат комитетига, СССР Савдо министрлигига ва «Центросоюз»га яқин йиллар ичида ҳар бир шаҳар ва қишлоқ (ўрта) умумий таълим мактабида, ҳунар-техника билим юртида ўқувчиларга иссиқ овқат пишириб беришни йўлга қўйишни таъминлаш, шаҳар ва қишлоқ (ўрта) умумий таълим мактаблари ва ҳунар-техника билим юртлари биноларининг ошхонасиз қурилишига йўл қўймаслик, ўқув бинолари фойдаланишга топширилиши билан бир вақтда ошхоналарнинг ишга туширилишини таъминлашлари, мактаблар ва ҳунар-техника билим юртларининг ошхоналарини ва буфетларини ярим тайёр маҳсулотлар, тайёр кулинария маҳсулотлари ва бошқа озиқ-овқат моллари билан таъминлаш учун шаҳар ва ишчи-посёлкаларида бундан буён ҳам умумий овқатланиш база корхоналарини ташкил қилиш юзасидан чоралар кўриш таклиф этилди.

Зарурат туғилганида савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш корхоналари қурилишига ва уларни ускуналашга ажратиладиган капитал маблағларни, ушбу маблағлар ишчилар таъминоти бошқармасига эга бўлган министрликлар ва СССР Қишлоқ хўжалиги министрлигидан ташқари, қайси министрлик ёки идорага тааллуқли бўлишидан қатъий назар, уй-жой қурилишига ажратиладиган капитал маблағларнинг 5 процентини ҳисобидан марказлаштириш Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, меҳнаткашлар депутатлари ўлка, область ва шаҳар (республикага бўйсунувчи шаҳар) ижроия комитетларига рухсат этилди.

Иттифоқдош республикалар Министрлар Советларига, СССР Савдо министрлигига, «Центросоюз»га ҳамда савдо тармоғи бўлган бошқа министрликлар ва идораларга озиқ-овқат ва саноат молларини сотишда савдо маданиятини юксалтиришнинг муҳим воситаси ҳисобланган ўзига-ўзи хизмат қилишни бутун чоралар билан жорий этиш, савдонинг аҳолига қулай бўлган бошқа янги, қулай савдо усулларини (маҳсулот ва ярим тайёр маҳсулотлар харидорларнинг буюртмалари бўйича, намуналар бўйича сотиш, посилка қилиб юбориш ва кўчама-кўча ташиб сотиш ва ҳоказо) кенгайтириш таклиф этилди. СССР Савдо министрлиги ва «Центросоюз»га иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари билан келишиб олган ҳолда 1972—1975 йиллар учун иттифоқдош республикалар бўйича ўзига-ўзи хизмат методи билан мол сотиш 1975 йилда умумий товар обороти ҳажмининг камида 40 процентини ташкил этадиган қилиб кўпайтирилишини кўзда тутувчи топшириқлар белгилаб чиқиш вазифаси топширилди. Саноат корхоналарининг раҳбарлари озиқ-овқат моллари ва ярим тайёр маҳсулотларга буюртма қабул қилувчи столлар ва кулинария магазинлари ташкил этиш учун хона ажратиб беришлари керак.

СССР Озиқ-овқат саноати министрлиги, СССР Гўшт ва сут саноати министрлиги, СССР Балиқ хўжалиги министрлиги, СССР Тайёрлаш министрлиги, СССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва СССР Савдо министрлиги СССР Госплани билан келишиб олиб, йиллик планларда аҳолига сотиш учун фабрикада кичик қилиб қадоқланган ва ўралган озиқ-овқат моллари ишлаб чиқариш юзасидан топшириқлар белгиланишини кўзда тутмоқлари керак. Бунда 1975 йилда шундай моллар ишлаб чиқариш чакана савдо тармоғига тушадиган озиқ-овқат моллари жами миқдорининг ўрта ҳисобда 55 процентига қадар етказилишини назарда тутилмоғи лозим.

Корхоналари озиқ-овқат моллари ишлаб чиқармайдиган министрликлар ва идораларга ҳамда иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига мазкур молларни қадоқланган ҳолда ва фабрикада махсус ўралиб тайёрланган молларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш, молларнинг сифатини ва ўраладиган материали ташқи безагини яхшилаш чораларини кўрмоқликлари таклиф этилди.

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Матбуот комитетига СССРнинг манфаатдор министрликлари ва идоралари ҳамда иттифоқдош республикалар Министрлар Советлари билан бирга мамлакатда китоб савдосини яхшилаш чораларини ишлаб чиқиш ва амалга ошириш вазифаси топширилди.

Қарорда савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш корхоналарини таъминлаш учун шу беш йилликда 1,8 миллиард сўмлик технология машина-ускуналари ва уларга запас қисмлар ишлаб чиқариш юзасидан топшириқлар тасдиқланди. 1975 йилда ишлаб чиқариш ҳажми 1970 йилдагига нисбатан, чунончи савдо-сотиқ холодильниклари ишлаб чиқариш 2 баравар (шу жумладан, очиқ типдаги холодильник прилавкалари ишлаб чиқариш 7 баравар), идиш-товоқ ювадиган машиналар ишлаб чиқариш 2,2 баравар, ўзига-ўзи хизмат линиялари ишлаб чиқариш 1,7 баравар, савдо автоматлари ишлаб чиқариш 1,9 баравар кўпаяди. Савдо-сотиқ учун янги хил машиналар, ускуналар ва комплект буюмларни ишлаб чиқиш ва уларни кўплаб ишлаб чиқаришни ўзлаштириш борасида ҳам топшириқлар белгиланди.

Енгил ва озиқ-овқат саноати ҳамда рўзғор асбоблари машинасозлиги министрлиги, шунингдек бир қанча қурилиш министрликлари савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш корхоналари учун машина-ускуна ишлаб чиқарувчи заводларда ишлаб чиқариш қувватлари ривожланишини таъминлашлари керак.

Асбобсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқариш системалари министрлигига савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш корхоналари учун шу беш йилликда контроль касса машиналари ва тош-торозининг энг муҳим турларини ишлаб чиқаришни кўпайтириш юзасидан топшириқлар белгилаб берилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, СССР Савдо министрлиги ва «Центросоюз» ремонт монтаж корхоналари ишлаб чиқариш базасини мустаҳкамлаш чораларини кўрмоқлари, ишлатилиб турган савдо машина-ускуналаридан фойдаланишни анча яхшилаш тадбирларини кўрмоқлари лозим. СССР Қурилиш банкига техникани ремонт қиладиган ва унга хизмат кўрсатадиган мавжуд корхоналарни кенгайтириш, янгиларини ташкил этиш учун давлат ва кооператив савдоси корхоналари ҳамда ташкилотларига қарз бериш учун рухсат этилди.

СССР Савдо министрлиги ва «Центросоюз» давлат ва кооператив савдосини 1972-1975 йилларда автоматлашган бошқариш системаларини яратиш ва жорий этиш координациялашган планини Асбобсозлик, автоматлаштириш воситалари ва бошқариш системалари министрлиги билан биргаликда 1972 йилнинг I кварталида ишлаб чиқиб, иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари билан келишиб олгач, тасдиқламоғи керак.

Қарорда аҳолининг буюмларга бўлган талабларини ўрганиш ишларини яхшилаш чоралари белгилаб берилган. СССР Савдо министрлиги ҳузурида аҳолининг халқ истеъмоли молларига бўлган талабларини ўрганиш идоралараро кенгаши тузилмоқда. Кенгашда корхоналари шундай моллар ишлаб чиқарадиган СССР министрликлари ва идораларининг, шунингдек ВЦСПС ва «Центросоюз»нинг вакиллари бўлади. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарувчи министрликлар ва идораларга тегишли молларга бўлган талабни ўрганиб чиқиш ва бу ишни савдо ташкилотлари билан координация қилиб бориш таклиф этилди.

СССР Давлат банкига шаҳарларда ва шаҳар типидаги посёлкаларда колхоз тим бозорлари ва павильонлари қурилишига узоқ муддатли қарз беришга рухсат этилди, шунингдек, матлубот кооперацияси ташкилотларининг улгуржи базалари (омборлари) магазинлари, консерва заводлари, пиво ва алькоголсиз ичимликлар ишлаб чиқарувчи заводлар, овчилик хўжаликлари ва ҳайвонот фермалари объектлари матлубот кооперацияси ташкилотларининг умумий овқатланиш корхоналари ва нонвойхоналарига бериладиган қарз муддати узайтирилди.

Иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига қишлоқ жойларда якка тартибда уй-жой қурилиши планларини назарда тутган ҳолда қурилиш материаллари бозор фондларини матлубот кооперациясининг савдо ташкилотларига кўпроқ ажратиб берилишини таъминлаш таклиф этилди.

Савдо ходимлари кадрларини танлаш, тайёрлаш ва тарбиялашни яхшилаш, савдо-сотиқда ишлашга ёшларни, шунингдек, пенсионерлар ва уй бекаларини жалб этиш чоралари белгиланди. Шу беш йилликда савдо-сотиқ учун оммавий касбдаги ходимлар тайёрлайдиган ҳунар билим юртлари учун 42,6 минг ўринли ўқув бинолари, шунингдек совет савдоси ва умумий овқатланиш техникумлари учун бинолар қуриш кўзда тутилди. Янги техника, илғор технология, ишлаб чиқариш процессларини механизациялаш ва автоматлаш воситаларини, шунингдек, меҳнатни илмий негизда ташкил этганликлари учун савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш корхоналари ва ташкилотларининг ходимларини мукофотлаб туриш жорий этилади.

Иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, меҳнаткашлар депутатлари ўлка, область ва шаҳар Советлари ижроия комитетларига янгича планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантириш системасига ўтказилган савдо-сотиқ ташкилотлари учун уй-жойлар ва маданий-маиший объектлар қурилишини ушбу ташкилотларнинг социал-маданий тадбирлари ва уй-жой қурилиши фонди ҳисобидан пудрат ишлари планларига киритиш таклиф этилди.

Иттифоқдош республикалар компартиялари Марказий Комитетларига, ўлка ва область партия комитетларига, Иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советларига меҳнаткашлар депутатлари ўлка ва область Советларининг ижроия комитетларига, СССР Савдо министрлигига, «Центросоюз»га, савдо тармоғи бўлган министрликлар ва идораларга ҳамда ВЦСПСга савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш корхоналари ишини давлат ва жамоатчилик йўли билан назорат қилишнинг ҳамма шаклларини активлаштиришлари таклиф этилди.

Қарор иттифоқдош республикалар компартиялари Марказий Комитетлари, ўлка, область, шаҳар ва район партия комитетлари зиммасига савдо-сотиқ ва умумий овқатланиш корхоналарининг коллективларида партиявий-сиёсий ишни кучайтириш, уларнинг фаолиятини чуқурроқ ўрганиш, бошланғич партия ташкилотларининг ролини бутун чоралар билан ошириш ва уларнинг куч-ғайратларини коммунистлар, барча савдо ходимлари олдига қўйилган вазифаларни бажаришга сафарбар этиш, аҳолига савдо хизматидаги камчиликларни тугатишга йўллаш, савдо ходимларида топширилган иш учун юксак масъулият ҳиссини, харидорга ҳурмат билан қараш, совет кишисининг талабларини қондириш тўғрисида чинакам ғамхўрлик қилиш фазилатларини сабот-матонат билан тарбиялаб бориш вазифаларини юклайди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети жойлардаги партия, совет, хўжалик ва касаба союз органлари КПСС XXIV съездининг савдо-сотиқ ва умумий овқатланишни ривожлантириш тўғрисидаги қарорлари муваффақиятли бажарилишига қаратилган катта ташкилотчилик ишларини авж олдириб юборадилар, совет кишиларига хизмат кўрсатиш янада яхшиланишини таъминлайдилар, деб ишонадилар.

БАНГЛАДЕШ РАҲБАРЛАРИНИНГ МИННАТДОРЧИЛИГИ

Бангладеш Халқ Республикасининг Президенти А. С. Чоудри билан Бош министр шайх Мажибур Раҳмон СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний билан СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигинга жавоб мактублари йўллаб, бу мактубларда Совет Иттифоқи Бангладеш Халқ Республикаси суверен давлатини таниганлиги муносабати билан Бангладеш ҳукумати ва халқи номидан уларга самимий миннатдорчилик билдирадилар.

А. С. Чоудри билан Мажибур Раҳмоннинг мактубларида бундай дейилади: Совет Иттифоқининг Бангладешни таниганлиги Бангладеш халқининг озодлик кураши қўллаб-қувватланаётганлигини, совет халқи тинчлик ва халқлар ўртасида дўстлик идеалларига содиқ эканлигини кўрсатади. Совет Иттифоқи билан Бангладеш халқлари ўртасидаги қалин ва самарали муносабатларнинг ривожланиши, дейилади мактубларда, инсоният тараққиёти ишига, ялпи тинчликка эришиш ишига реал ҳисса қўшиши лозим.

А. А. ГРОМИКО МОСКВАГА ҚАЙТИБ КЕЛДИ

СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико 28 январда Токиодан Москвага қайтиб келди. У Совет—Япония муносабатлари масалалари юзасидан, шунингдек ҳар икки томонни қизиқтирувчи халқаро проблемалар юзасидан навбатдаги маслаҳатларни ўтказиш учун ана шу мамлакат ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан Японияда бўлган эди.

Внуково аэродромида кутиб олувчилар орасида Япониянинг Совет Иттифоқидаги муваққат ишлар вакили Т. Хасэгава бор эди. (ТАСС).

КЎП БОЛАЛИ ОНАЛАРГА МУКОФОТЛАР

Ўзбекистон ССРда яшаётган кўп болали 355 онага СССР Олий Совети Президиумининг 1972 йил 25 январдаги Фармонига мувофиқ «Қаҳрамон она» фахрий унвони берилди. Уларга «Қаҳрамон она» ордени ва СССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари топширилади.

(ЎзТАГ).

УЛУҒ ВАТАНИМИЗДА

◆ **АСТРАХАНЬ.** Темирчилик-пресс ускуналари заводида янги қувватлар ўзлаштирилди. Бу янги қувватлар шу йилнинг ўзидаёқ ўтган йилга нисбатан 750 та кўп темирчилик ускуналари ишлаб чиқариш имконини беради. Корхонада беш йилликнинг охирига бориб маҳсулот ишлаб чиқариш икки баравар ортади.

◆ **ХАБАРОВСК.** «Продмаш» заводи автоматик бошқариладиган «ИЛ-500» маркали муз генераторини кўплаб ишлаб чиқара бошлади. Янги агрегат бир соатда аввал ишлаб чиқарилганларига нисбатан қарийб икки баравар кўп муз тайёрлаб бера олади.

◆ **ЧИМКЕНТ.** Фосфор тузлари заводининг иккинчи навбати қурилишида қудратли печ цехи металлоконструкцияларини монтаж қилиш бошланди. Қурилиш тамомлангандан сўнг корхона оддий фосфор ва химия маҳсулотларининг бошқа турларини етказиб берадиган мамлакатимиздаги энг йирик корхона бўлади.

◆ **ВИЛЬНЮС.** Ёқилғи аппаратлари заводида йирик ҳисоблаш маркази фойдаланишга топширилди. 1975 йилга бориб республикада ҳисоблаш марказлари икки баравар кўпаяди. Бу йирик тармоқларни автоматик бошқариш учун база яратиш имконини беради.

(ТАСС).

Халқ контроли саҳифаси

©СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТЛАРИДА

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ

Область халқ назоратчилари партия ва ҳукуматнинг маданий-маиший ва хўжалик товарлари ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш тўғрисидаги қарорларининг бажарилишини текширди. Текшириш якунлари комитет мажлисида муҳокама қилинди. Комитет область корхоналарида кейинги икки йил ичида маданий-маиший товарлар ишлаб чиқариш анча ўсганини қайд этди. Олмалиқ маиший химия заводининг ишлаб чиқариш қуввати анча ошди, Ангрен керамика комбинатида махсус цех ишга туширилди.

Бироқ бир қатор корхоналарда ишлаб чиқариш қувватларидан тўла фойдаланилаётгани йўқ. Бекобод саноат комбинати ва бошқа корхоналарда оҳак ва металл черепицалар ишлаб чиқариш планлари йилдан-йил бажарилмай келаяпти. Область маҳаллий саноат бошқармаси раҳбарлари маҳсулот турларини кўпайтириш, корхоналарни ускуналар билан таъминлаш, ишлаб чиқариш маданиятини юксалтириш, уларни кадрлар билан мустаҳкамлаш каби ишларга етарли ғамхўрлик қилмаётирлар.

СИРДАРЁ ОБЛАСТИ

Область халқ контроли комитети «Обручевсовхозстрой» трестига қарашли 41-механизациялашган кўчма колоннада текшириш ўтказиб, бу ерда катта зарар кўрилаётгани, ҳисоб ва ҳисоботларда чалкашликлар ҳамда кўзбўямачиликлар содир бўлаётганини аниқлади.

Кўчма механизациялашган колоннада иш ҳақи меҳнат унумдорлигини ошириш даражасидан 16,4 процент кўпайиб кетган, қурилиш материалларидан фойдаланиш қаттиқ назорат қилиб борилмаяпти. Инвентаризация вақтида ўтказилмаётир.

Етарли назорат ўрнатмагани, хўжасизлик, кўзбўямачилик ва бракка йўл қўйгани учун область халқ контроли комитети «Обручевсовхозстрой» тресги бошқарувчиси Адамовга ва бош инженер Курбатовга, кўчма механизациялашган колонна бошлиғи Зиновьевга виговор, собиқ бош бухгалтер Бондаренко ва ҳисоб группасининг бошлиғи Новоселовларга қаттиқ виговор эълон қилди. Колонна бош инженери Мусатов комитет қарори билан лавозимидан олинди.

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ

Ғаллаорол райони хўжаликларида чорва қишлови қониқарсиз ўтмоқда. Карл Маркс номли совхозда дағал хашак молларга майдаланмай берилпти. 1-бўлим чорвачилик фермасида моторист йўқ, деган баҳона билан 30 минг сўм сарфлаб қурилган механизмлар ишлатилмаётир. Хўжаликнинг чорва моллари подасида шахсий моллар ҳам бор. Чорва молларига похолни беда билан аралаштирмай берилмоқда. Молхоналардаги туйнукларга ойна қўйилмаган. 2-«Ғаллаорол» совхозида эса дағал хашак тайёрлаш плани бажарилмаган эди. Шунга қарамай жамғарилган озуқа пала-партиш сарфланяпти. Иккита сигирхона қурилиши ўлда-жўлда. Моллар нобуд бўлмоқда. Карл Маркс номли ва Ленин номли колхозларда ҳам ана шундай аҳвол. Район қишлоқ хўжалик бошқармаси чорва қишловининг бориши устидан назорат ўрнатмаган.

Область халқ контроли комитети Ғаллаорол райони колхоз ва совхозларида чорва қишловида рўй бераётган бундай ачинарли аҳволни муҳокама қилди ва камчиликларни тугатиш тадбирларини белгилаш вазифасини район ижроия комитети ва область совхозлар трестига топширди.

Халқ назоратчилари Тошкентдаги 1-пойафзал фабрикасининг 7-цех ишчиларига маҳсулот сифатини яхшилашда яқиндан ёрдам бермоқдалар. Суратда: (чапдан) контролёр Т. Никульшина, смена мастери Н. Хамзина ва халқ назоратчилари постининг аъзоси И. Раҳимовлар янги тайёрланган пойафзаллар сифатини кўздан кечиришмоқда.

А. Тўраев фотоси.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

СТУДЕНТЛАР ОШХОНАСИГА ЭЪТИБОР ШУМИ?

Республикамиздаги олий ва ўрта махсус ўқув юртларида умумий овқатланишни ташкил этишни янада яхшилаш тўғрисидаги партия ва ҳукуматимиз кўрсатмалари қандай бажариляпти? Республика халқ контроли комитети Тошкент, Самарқанд ва Фарғона шаҳарларида ана шу вазифаларнинг қандай бажарилаётганини текширди ва муҳокама қилди. Текшириш пайтида бир қатор ўқув юртларида умумий овқатланишни ташкил этишда ютуқлар билан бирга баъзи камчиликлар ҳам содир бўлаётгани аниқланди. Айрим ўқув юртларида ошхоналар иши яхши йўлга қўйилмагани сабабли жуда кўп студентлар иссиқ овқатсиз қоляпти.

Республика олий ва ўрта махсус ўқув юртларининг ошхона ва буфетларида ҳар минг студент ҳисобига нормада белгиланган 180 ўрнига атиги 115 ўрингина бор, холос. Бу рақам Тошкент шаҳрида 110, Самарқандда 82, Фарғонада 59 ўринни. Тошкент педагогика ва медицина институтларида, шунингдек ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш институтида, Фарғона педагогика, Самарқанд медицина институтларида ҳамда педагогика билим юртида 32-50 ўринни ташкил этади, холос.

Тошкент шаҳридаги физкультура институти, политехника институтининг тўрт факультети, авиация, электромеханика ва медицина техникумларида, Фарғона политехника институтида ва химия-технология техникумида, шунингдек бир қатор студентлар ётоқхоналарида ошхоналар йўқ. Шунга қарамай Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим ҳамда Соғлиқни сақлаш министрликлари, олий ўқув юртлари ва техникумларнинг раҳбарлари, Тошкент, Самарқанд ва Фарғона шаҳарлари меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг раҳбарлари партия ва ҳукуматимизнинг янги студент ошхоналари қуриш, борларини эса кенгайтириш тўғрисидаги кўрсатмасини изчиллик билан амалга оширилишини таъминламаётирлар.

Тошкент шаҳридаги Низомий номли педагогика, халқ хўжалиги, физкультура институтлари ҳамда электромеханика, қишлоқ хўжалиги, авиация техникумларида, Самарқанд шаҳридаги медицина институти, зооветеринария, мева-сабзавотчилик техникумлари ва медицина билим юртида, Фарғонадаги педагогика институтида 1969—1970 йилларда ошхоналар қуриш тўғрисида республика Савдо ҳамда Олий ва ўрта махсус таълим министрликларининг 1967 йил 20 октябрь ва 1969 йил 3 июнда чиқарган буйруқлари ҳам бажарилмай қолди.

Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш институтининг раҳбарлари Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Советининг 1967—1968 йилларда институт ётоқхонаси қошида 250 ўринли ошхона қуриш тўғрисида 1966 йилда қабул қилган қарорининг бажарилишини таъминламадилар. Бу ошхона қурилиши 1969 йилга келиб бошланди. Бироқ, ўтган икки йил давомида ажратилган 204 минг сўм маблағнинг ярмисигина ўзлаштирилди, холос.

Республика халқ контроли комитети олий ва ўрта махсус ўқув юртларида умумий овқатланишни ташкил этишни янада яхшилашнинг конкрет тадбирларини белгилади ва бу вазифаларни бажаришни тегишли ташкилотларга топширди.

МУҚАДДАС ва ДАХЛСИЗ

Социалистик мулк совет жамиятининг моддий негизини ташкил этади. Социалистик мулкни сақлаш, янги бойликлар яратиш ва ундан тежабтергаб оқилона фойдаланиш, халқ мулкига дахл этадиган ҳар қандай кўринишларга қарши қаттиқ кураш олиб бориш ҳар бир совет гражданининг муқаддас бурчидир. Бу вазифани амалга оширишда республика халқ контроли органларининг роли ниҳоятда катта.

Яқинда республикамизда матлубот кооперациялари шохобчаларида социалистик мулкни сақлашнинг қандай бораётгани оммавий суратда текширилди. Текшириш давомида матлубот кооперацияларида ана шу соҳада кўпгина амалий ишлар қилинаётгани таъкидланди. Кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш, ёш мутахассисларни раҳбарлик лавозимларига кўтариш, оммавий касбдаги ходимларни тайёрлаш бўйича муҳим тадбирлар амалга оширилмоқда.

Ютуқлар билан бирга қатор жиддий хато ва камчиликлар ҳам содир бўляпти. Социалистик мулкни сақлашга доир партия ва ҳукумат кўрсатмалари ҳамма ерда ҳам тўла-тўкис бажарилаётгани йўқ. Жамоат маблағини талон-торож қилувчиларга айрим жойларда кескин кураш олиб борилмаётир. Растратанинг келиб чиқиш сабаблари чуқур таҳлил этилмаяпти. Бу эса ўз навбатида баъзи матлубот кооперациялари ташкилотларида йирик растраталарнинг содир бўлишига, ўғирлик ва мол-мулкни нес-нобуд қилиш, уларнинг сифатини бузиш каби ҳоллар рўй беришига сабаб бўлмоқда.

Наманган, Сирдарё, Тошкент областлари ва Қорақалпоғистон АССР матлубот союзларида кооператив мулкини сақлаш ёмон аҳволда. «Ўзбекбирлашув» бўйича қилинаётган растратанинг — 75 процентн ана шу матлубот союзларида рўй бераяпти. Айниқса, Наманган областидаги Янгиқўрғон ва Қорақалпоғистон АССРдаги Беруний районлари матлубот жамиятларида растрата кўплаб содир бўляпти.

Жойларда бўлаётган растрата ва ўғирликларнинг асосий сабаби кадрларнинг нотўғри танланаётганлигидадир. Магазин ва омбор мудирлигига баъзан аввал судланган ва ишончсиз кишилар тайинланмоқда. Моддий жавобгар шахсларнинг иш фаолияти назорат қилиб борилмайди. Баъзи матлубот жамиятларида контроль-ревизия ўрнатилмаган, инвентаризация юзаки ўтказилади. Моддий жавобгар шахсларга бир неча йиллаб меҳнат отпускалари берилмайди. Бу эса ўз навбатида растраталарнинг узоқ вақт очилмай қолишига сабаб бўлмоқда. Баъзи матлубот союзлари ва жамиятлари раҳбарлари ва бош бухгалтерлари камомат ва растраталарни атайлаб яширадилар. Бу эса жавобгар шахсларнинг жазосиз қолишига олиб келаяпти.

Мирзачўл район матлубот жамиятининг (правление раиси Шайхов) савдо-хўжалик фаолияти бўйича берган ҳисоботида ҳамма иш силлиқ бораётгандай кўринади. Аслида эса бундай эмас. Район матлубот жамияти савдодан жуда катта зарар кўраяпти. Моддий жиҳатдан масъулиятли лавозимларни ишончсиз кишилар эгаллаб олган. Правление раиси уларни ҳар доим қўллаб-қувватлайди, камчиликларни очиб ташлаган ревизорларнинг таклифларини жавобсиз қолдиради. Тўлнарова, Қиличова, Темирова, Каримовалар мудирлик қилаётган магазинларда катта миқдорда камомат борлиги аниқланган бўлса ҳам, бу шахслар ҳамон мудир бўлиб ишлаб келмоқдалар.

Пахтакор район матлубот жамиятидаги аҳвол жиддий ташвиш туғдирмоқда. Бу ерда ўтган йилнинг сентябрь ойидан бери 90 минг сўмлик моли бўлган тақсимот омбори ёпиб қўйилган. Растрата ва ўғирликнинг асосий сабабчилари — район матлубот жамиятининг собиқ раиси Маматқулов ва бош бухгалтер Булатовалар ҳанузгача жавобгарликка тортилганлари йўқ. Бу ерда содир бўлган растрата, ўғирлик ва бошқа дебитер қарзларнинг умумий миқдори 350 минг сўмни ташкил этади. 1971 йил апрель ойида матлубот жамияти правлениеси раиси қилиб тайинланган Обидов ўзига топширилган вазифага масъулиятсизлик билан қарамоқда, рўй берган аҳволни яхшилаш учун конкрет тадбирлар белгиламади, ишончсиз кишилар билан ҳамон муроса қилиб келмоқда. Хато ва камчиликларни тугатиш ўрнига у қариндош-уруғчиликка зўр беряпти.

Кооператив мулкини сақлашни таъминлашда Сурхондарё область матлубот союзида ҳам (правление раиси Жумаев) фаолиятсизлик, бу муҳим вазифага масъулиятсизлик билан қараш каби фактлар рўй бермоқда. Бу ерда 1970 йилда 12 бор йирик растрата содир бўлган эди, ўтган йили растраталар сони 20 тага етди. Бир қатор магазинларда товарлар ҳеч қандай ҳужжатлаштирилмай қабул қилинаётир. Масалан, «Таллимарон» ишчи кооперативининг 1-магазинида текшириш ўтказилганида фактура билан расмийлаштирилмаган 19 тонна тариқ, қорабуғдой, ловия, Ангор кооперативидаги 25-магазинда эса 249 шиша ароқ борлиги аниқланди. Кўпгина район матлубот союзларида ҳисоб ва ҳисобот ишлари тўғри юритилмайди. Кооператив ташкилотлари товарларни аҳолининг талаб ва эҳтиёжларини ҳисобга олмасдан келтираверадилар. Ана шу сабабли область матлубот союзида 10 миллион сўмлик ортиқча товарлар тўпланиб қолган. Биргина Шеробод район матлубот жамияти складларида 70 минг сўмлик товарлар етти йилдан бери ҳаракатсиз ётибди, уларнинг кўп қисми яхши сақланмагани сабабли яроқсиз бўлиб қолган.

Яна бир мисол: Самарқанд область матлубот союзида кейинги икки йил давомида қилинган жуда катта растраталар зарар пункти билан ҳисобдан чиқарилган. Тайлоқ матлубот жамияти правлениеси «қарздор қарзини тўлаш қобилиятига эга эмас» деган баҳона билан 15 минг сўмлик растрата қилган Қурбоновга нисбатан тегишли чора кўрмади, бу растратани зарар ҳисобига ёзиб қўйди.

Сирдарё область матлубот союзида эса ўтган йили 67 та йирик камомат ва растраталар атайлаб ҳас-пўшланган. Гулистон район матлубот союзига қарашли Ленин қишлоқ матлубот жамиятида камоматлар «турли дебитор ва кредитор»лар ҳисобига ўтказилган. Самарқанд, Хоразм, Сирдарё ва Андижон областлари матлубот союзларида кўп миқдордаги камоматлар «майда» камоматлар ҳисобига киритиб қўйилгани текширишда аниқланди. «Ўзбекбирлашув» системасида бир йил давомида 105 минг сўмлик майда камоматлар ҳисобдан чиқариб ташланган.

Республикадаги бир қатор тайёрлов ташкилотларида бухгалтерия ҳисоблари нотўғри юритилиб, нобудгарчилик фактлари тўла ва аниқ кўрсатилмаётир. Кўпгина кооператив ташкилотларида сифати бузилган товарлар ҳисобдан чиқарилмайди. Масалан, Мўйноқ балиқчилик матлубот союзи омборида 50 минг сўмлик ип газламалар 1954 йилдан бери, 30 минг сўмлик пойафзал эса 1950 йилдан бери сақланмоқда. Нукус район матлубот жамияти складида 200 минг сўмлик товарлар кўп вақт сақланганидан ўзининг дастлабки кўринишини йўқотган. Тахминан 100 минг сўмлик товарлар эса Тошкент область матлубот союзининг Янгибозор қишлоқ матлубот жамияти омборида 1952 йилдан бери сақланмоқда.

Кўпгина район матлубот союзлари ва жамиятларининг раҳбарлари, бош ва катта бухгалтерлари товарларни қайта ҳисобга олиш ишига бефарқ қарамоқдалар, инвентаризация наридан-бери қилинмоқда. Ҳатто, сотувчиларнинг оғзаки маълумоти асосида товарларни қайта ҳисобга олиш каби воқеалар ҳам содир бўлмоқда.

«Ўзбекбирлашув» контроль-ревизия аппарати ҳисоб ишларининг бўшаштириб юборилганига эътиборсизлик билан қарамоқда. Ревизия фавқулодда ҳолатлар рўй бергандагина ўтказилмоқда. «Ўзбекбирлашув» раҳбарлари фош қилинган камчиликлар якунидан тегишли хулоса чиқариб олмаётирлар.

Матлубот союзлари ва матлубот жамиятлари раҳбарларининг бурчи — барча матлубот кооперациялари ташкилотларида социалистик мулкни кўз қорачиғидай сақлаш учун курашни янада кучайтириш ҳақидаги партия ва ҳукумат кўрсатмаларининг бажарилишини қаттиқ назорат қилиб боришдан, хўжасизлик, растрата қилиш ва ўғирликнинг ҳар қандай кўринишларини тугатиш учун чора ва тадбирлар кўришдан иборатдир. «Ўзбекбирлашув» правлениеси ходимларнинг топширилган иш учун масъулиятини кучайтириши, хўжасизлик ва халқ мулкига қасд қилишни келтириб чиқарадиган сабабларни чуқур таҳлил этиши, кооператив мулкининг тўла сақланишини таъминламаётган матлубот союзлари раҳбарлари фаолиятига тўғри, принципиаллик билан баҳо бериши, кооператив мулкига човут соладиган ҳар қандай шахснинг тегишли жавобгарликка тортилишига эришмоғи лозим.

Жамоат мулкини сақлаш ва кўпайтириш — бутун жамият ва ҳар бир совет кишисининг фаровон турмуш кечиришини таъминлаш демакдир. КПСС XXIV съезди ва партия Марказий Комитетининг ноябрь Пленуми қарорларидан сўнг катта меҳнат кўтаринкилиги ва ташаббуси яна ҳам авж олган айни кунларда миллионлаб совет кишиларининг коллектив меҳнати асосида яратилган халқ мулкини кўз қорачиғидай асраш, ўғирлик, растрата ва талон-торож қилишнинг ҳар қандай кўринишларига қарши қаттиқ кураш олиб бориш ҳар бир совет кишисининг, ҳар бир халқ назоратчисининг муқаддас бурчидир.

И. АРНАУТОВ,
Ўзбекистон ССР халқ контроли комитети раисининг ўринбосари.

* СОЦИАЛИСТИК МУЛК —ДАХЛСИЗ
* МАСЪУЛИЯТСИЗЛИК ОҚИБАТИ
* СТУДЕНТ ОШХОНАЛАРИДАГИ АҲВОЛ
* БИР СОВХОЗ ХАЛҚ НАЗОРАТЧИЛАРИ

ЖОНКУЯРЛАР

Бир киши у ёқдан, бири бу ёқдан луқма ташлаб турса, мана ман деган одам ҳам гангиб қоларкан. Мамадмуродов билан Раззоқовлар гапга чечан, ундай-бундай одамни оғиз очирмайдиган йигитлардан бўлса ҳам кўпчиликнинг ўртасига тушиб, бош эгиб олишди. Ҳаммадан ҳам мўминқобил деб юришгани Тўқли ота Самановнинг шошилмай, чертиб-чертиб айтган гаплари уларнинг эт-устихонидан ўтиб кетди.

— Бошлиқ деганнинг оёғидан ўт чақнагувчи эди, иним, — деди у. — Биринг зоотехник, бировинг бригадирсан. Бундоқ сенлар ҳам одамларнинг гапига қулоқ солсангиз-чи. Жониворларга жони ачиганидан гапиришяпти ахир улар!

Зоотехник Ш. Раззоқовнинг юзи шакар деб оғзига туз солган одамдек буришиб кетди.

— Нима қил дейсизлар, ҳадеб идорада шу ҳақда гапиравераймиз? Шундоқ ҳам қаерда тўрт одам тўпланса, тилимдан ферма тушмайди.

— Гапир, ачитиб-ачитиб гапир. Сен гапирмасанг, мана биз гапирамиз. Ферманинг музхонага айланганидан тортиб, молларнинг совуқда пахмоқ бўлиб кетганигача сира қолдирмай гапирамиз...

Халқ контроли группасининг чорвачилик бўйича сектор мудири С. Бобонов нотиқларнинг сўзларини бирма-бир ёзиб ўтирарди. Йиғилиш охирламай дафтари ҳам тўлиб қолди: сигирлар чала соғиляпти, ем-хашак талон-торож қилинмоқда, меҳнат интизоми бўш, сут соғувчилар олисдан пиёда қатнашади. Уларнинг ҳаммаси ҳам зарур, жуда тезликда ҳал қилиниши лозим бўлган таклифлар, мулоҳазалар, танқидий фикрлар.

Совхоз халқ контроли группасида «Октябрь» бўлимининг чорвачилик фермасидаги бу аҳвол муҳокама қилинди. Халқ назоратчиларининг бундай аралашуви яхши самара берди. Ҳозир бу ерда чорва қишлови соз ўтмоқда. Ўз ишига бефарқ қарагани учун жиддий огоҳлантирилган бригадир Ҳ. Мамадмуродов ва зоотехник Ш. Раззоқов хатоларини англаб, ишни тузатишди. Ҳозир фермада ҳар куни 204 бош сигирдан соғиб олинаётган сутнинг миқдори 70-80 килограмм кўпайди. Ем-хашакни сарфлаш устидан ферма назоратчилари қаттиқ контрол қилиб бормоқдалар.

Мен Самарқанд областидаги «Пайариқ» совхози халқ назоратчилари фаолиятидан бир лавҳанигина гапириб ўтдим, холос. Хўжалик халқ контроли группасининг кундалик иш фаолиятида бундай мисоллар жуда кўп — халқ контроли группаси хўжаликни тежамкорлик билан юритиш, талон-торож олдини олиш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, хўжасизликка қарши курашда дирекция ва партия ташкилотининг энг яқин ёрдамчиси бўлиб қолди. Марказий группа қошидаги 9 та группа ва 40 халқ контроли постларига бирлашган 249 назоратчи хўжаликнинг турли соҳаларида омманинг ўткир ва ишончли кўзига айланди. Совхоз ишлаб чиқаришига назоратни қулайлаштириш мақсадида группа ҳузурида деҳқончилик, механизация, чорвачилик, қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги секторлари тузилди. Уларга тажрибали мутахассислар бошчилик қилмоқдалар.

Совхоз халқ контроли группаси бу секторлар ишини изчил бошқариб турибди. Уларни муайян проблемалар бўйича текширишлар ўтказишга сафарбар этмоқда. Группага келиб тушган сигналлар, таклиф ва мулоҳазаларни текшириш, ўрганиш ва тегишли тадбирлар кўришда ана шу секторларнинг роли катта бўлмоқда. Масалан, деҳқончилик сектори ташаббуси билан «Оққўрғон», «Зарафшон», «Моне» бўлимларида ҳар бири 40-60 тонна миқдорида минерал ўғитга мосланган 5 та омбор қурилди. Механизация сектори ташаббуси билан техникани ремонт қилиш марказлаштирилди, марказий ремонт устахонасида халқ контроли группаси тузилди. Бу группа ремонт сифатини яхшилашга анча ҳисса қўшди. Ёғлаш, мойлаш материалларини тежаш, қишлоқ хўжалиги машиналарининг иш унумини ошириш учун кураш олиб бормоқда.

Совхоз халқ контроли группаси конкрет план асосида иш кўряпти. Группанинг текшириш планлари дастлаб бир йилга, сўнгра шу асосда ҳар бир кварталга мўлжаллаб тузилади. Участка группалари эса ана шу план асосида ўз планларини тузиб чиқадилар. Масалан, марказий группа февраль ойида чорвачилик бригадаларида сут соғиб олиш ва ем-хашак сарфининг аҳволини текширишни планлаштирган эди. План совхоздаги ҳамма чорвачилик фермаларини текшириш масаласини ўз ичига олганди. Чорвачилик сектори эса масалани конкретлаштириб асосан «Октябрь» бўлимидаги чорвачилик фермасини ўз планига киритди ва уни амалга оширди.

Ана шундай текширишлар «Оққўрғон» бўлимидаги болалар боғчасида ҳам ўтказилди. Текшириш якунлари группа мажлисида муҳокама қилиниб совхоздаги болалар муассасалари ишини яхшилаш ҳақида тадбирлар ишлаб чиқилди. Боғча мудирлигига махсус ўрта маълумотли Асал Нафасова тайинланди. Янги мебеллар, ўйинчоқлар сотиб олинди. Бино ремонт қилиниб буғ билан иситиш ускуналари ўрнатилди.

Халқ назоратчилари ҳар бир ташаббус ва белгиланган тадбирни ишлаб чиқаришга маълум фойда келтиришини ўйлаб амалга оширадилар. Исрофгарчиликка қарши кураш, ҳар хил ортиқча сарф-харажатларга йўл қўймаслик, талон-торож, нобудгарчилик олдини олиш халқ назоратчилари ўтказаётган профилактик тадбирларнинг асосий мазмунини ташкил этмоқда.

Хуллас, Самарқанд областидаги «Пайариқ» совхози халқ назоратчилари хўжалик ишлаб чиқаришига жиловбардорлик қилмоқдалар, уни ҳар томонлама юксалтиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

А. БУГЛАНОВ.

ТЕРМИЗ шаҳридаги Қизил Октябрь номли темир-бетон буюмлари заводида 600 минг сўмлик нормадан ортиқча запас хомашё ҳамда 382 минг сўмлик тайёр буюмлар тўпланиб қолган. Корхона раҳбарлари (директори Н. Ли) бундан сира ташвишланмаётирлар. (Хабар).

ҚАРШИдагн бўрдоқичилик совхози, Ғузор ва Уртаовул бўрдоқичилик пунктларида ориқ молларни гўшт учун топшираверпш каби воқеалар тез-тез содир бўлиб турибди. (Хабар).

АНДИЖОН районидаги колхозларда заҳарли химикатларни сақлашда санитария қоидаларига риоя қилинмаяпти. «Ўзбекистон» колхозида заҳарли моддалар очиқ майдонга уюб қўйилган. Свердлов номли колхозда эса заҳарли химикатлар қаровсиз қолдирилгани учун 134 бош қўй заҳарланиб нобуд бўлган. (Хабар).

РАССОМ БЛОКНОТИДАН

«Қўйни-қўнжи тўла» корхона эмиш...

— Гўшт суяксиз бўлмайди...

Бевақт жон берган қўйлар.

М. Воробейчиков

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» — ГАЗЕТХОНЛАР ХИЗМАТИДА

ВАЗИФАСИДАН ЧЕТЛАТИЛДИ

Районимизда 46-саккиз йиллик мактаб бор. Унга Ғулом Кенжаев раҳбарлик қилади. Уртоқ Кенжаев директор бўлдию, мактаб ишлари ўлда-жўлда бўлиб қолди. Ўқув-тарбия ишлари ёмон аҳволга тушиб қолди. Ушбу мазмундаги хатни Қўрғонтепалик Эргашев редакцияга йўллаган. Хатни текшириш ва чора кўриш учун Қўрғонтепа район партия комитетиға юборилган эди. У ердан олинган жавобга кўра, хатда келтирилган фактлар тасдиқланган.

Уз вазифасига бепарволик билан қараганлиги, ўқитувчиларга нисбатан қўпол муносабатда бўлганлиги, мактабда ўқув-тарбия ишлари издан чиққанлиги учун Ғ. Кенжаев директорлик вазифасидан четлатилган.

АЛОҚАЛАР МУСТАҲКАМЛАНАДИ

Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетининг аъзоси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти О. С. Содиқов бошчилигидаги Совет комитетининг делегацияси Москвага қайтиб келди. Бу делегация Бутунҳиндистон тинчлик комитетининг таклифига биноан Ҳиндистонга борган эди.

Шу визит вақтида, деди О. С. Содиқов ТАСС мухбирига, тинчлик, хавфсизлик ва миллий мустақиллик учун курашнинг энг зарур проблемалари устида Бутунҳиндистон Тинчлик кенгашининг вакиллари билан фикрлашиб олдик.

Ҳиндистон ярим оролида яқинда бўлиб ўтган можаро вақтида Совет ҳукумати ва халқининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотида ҳам, бу ташкилотдан ташқарида ҳам ўйнаган ролига, тутган позициясига Жаҳон Тинчлик Кенгаши юксак баҳо бермоқда. Совет ҳукуматининг ёрдами ва империализмга қарши курашдаги қатъий позицияси Бангладеш озодлиги учун курашган ватанпарварлар манфаати йўлида ҳал қилувчи роль ўйнади.

Халқаро кескинликни юмшатиш ва бутун дунёда мустаҳкам тинчлик учун шароит вужудга келтириш мақсадида совет халқи ва ҳукумати муттасил куч-ғайрат сарфлаб келаётганлигига Ҳиндистоннинг тинчлик тарафдорлари юксак баҳо бермоқдалар.

Ҳиндистоннинг тараққийпарвар кучлари Совет Иттифоқининг турли ижтимоий тузумдаги мамлакатларнинг бир-бири билан тинч-тотув яшашини таъминлашга интилаётганлигини тинчликни мустаҳкамлашга қўшилаётган ижобий ҳисса деб ҳисобламоқдалар.

Ер юзида тинчликни сақлаш йўлидаги муштарак ишни кучайтириш мақсадида ҳар иккала мамлакатдаги тинчлик тарафдорларининг ўзаро алоқаларини ва ҳамкорликларини янада ривожлантиришга катта эътибор берилди, деди пировардида О. С. Содиқов. (ТАСС).

Фотолавҳалар

Пойтахт областининг Орджоникидзе районидаги «Коммунист» колхозининг парник-теплица хўжалигида сабзавот маҳсулотларини йиғиштириб олиш қизғин давом этмоқда. Чапдаги суратда етилган сабзавотларни териб олишда ўрнак бўлаётган Зулфия Ҳасанова ва Мурод Зоитовларни кўриб турибсиз. Ўнгдаги суратда эса шу районнинг «Правда» колхозидаги теплица-парник хўжалиги акс эттирилган. Бу хўжаликда етиштирилаётган карам гуркираб ўсмоқда. С. Ражабов ва Ю. Соипов ўртоқлар плёнка остидаги карамни кўздан кечирмоқдалар.

Ф. Абдурасулов фотолари.

*

«РУДЕ ПРАВО» ГАЗЕТАСИНИНГ ХИТОЙ ТЎҒРИСИДАГИ ШАРҲИ

ПРАГА, 29 январь. (ТАСС). «Руде право» газетасида бугун В. Долежалнинг Хитой раҳбарлигидаги аҳволга ҳамда Пекин ва Америка пропагандаси позицияларининг бир-бирига мос бўлиб тушаётганлигига бағишланган халқаро шарҳи эълон қилинди.

Яқинда, дейилади шарҳда, Америкада чиқадиган «Вашингтон санди стар» газетаси Хитойдаги аҳвол тўғрисида мақола босиб чиқарди. Бу мақолада Хитойнинг юқори доирасида яқинда бўлиб ўтган алғов-далғовда чет давлатнинг қўли бор, деб даъво қилинади. Газетанинг ёзишича, жумладан, ҳали яқиндагина ХХРда «буюк дарғанинг ворисн» деб аталган, сўнгра эса Мао Цзэдунга «қўл кўтариш»га уринди, деб айбланган мудофаа министри Линь Бяо гўё Совет Иттифоқига учиб кетаётган самолётда қочишга уринган вақтида ҳалок бўлган эмиш.

Бир қарашда бу мақола сенсацион бўлиб кўринса-да, лекин аслида Пекин пропагандасининг гапини такрорлашдан бошқа нарса эмас, деб ёзади В. Долежал. Хитой матбуоти ва радиоси бир неча ойдан бери мамлакатда «икки йўлнинг кураши» давом этаётганлигини тан олиб, галаёнлар тайёрлаётган ва фитналар қўзғаётган «контрреволюционерлар» ва «сиёсий фирибгарлар»ни тугатишни талаб қилиб келмоқда. «Жэньмин жибао», «Цзефанцзюнь бао» газеталарида ва «Хунци» журналида эълон қилинган ҳамда Синьхуа агентлигининг далолат беришича, Хитой матбуотидаги бошқа материаллар қаби Мао Цзэ-дуннинг кўрсатмалари баён этилган редакцион янги йил мақоласида «Мао йўлига хиёнат» қилишга уринган фитначилар чет давлатлар билан «яширин алоқада бўлганлар» деб даъво қилмоқдалар. Мақолаларда фитначиларнинг номлари ҳам, чет давлатларнинг номлари ҳам айтилмаган бўлса-да, Пекин ўз даъволарида «Вашингтон санди стар» газетасида айтилган маънони ифодаламоқда.

Позицияларнинг бундай бир-бирига мос келганлигини Пекин раҳбарлигидаги ўзаро курашнинг навбатдаги даврасн Хитойнинг ўзидаги ишларнинг аҳволидан келиб чиққан бўлмай, балки «ташқаридаги кирдикорлар»га алоқадордир деб, ҳар иккала томоннинг кўрсатишга интилаётганлигидан бошқа тарзда изоҳлаб бўлмайди, деб ёзади сўнгра «Руде право» газетаси. Лекин, «Вашингтон санди стар» газетасининг сенсацион гаплари ва Пекин матбуотининг шаъма қилиб тарқатаётган миш-мишлари кимга мўлжалланган, — деган савол туғилади. Шу нарса мутлақо равшанки, Хитой юқори гуруҳидаги алғов-далғовларга чет давлатларнинг алоқаси бўлмай, балки бу маш-маша Маонинг буюк давлатчилик сиёсий йўли танглигининг, Пекин раҳбарлиги тутуриқсизлиги ва беқарорлигини келтириб чиқарган ва келтириб чиқара берадиган тангликнинг оқибатидир.

Линь Бяонинг сиёсий майдондан ғойиб бўлганлиги — ҳақиқатан ҳам кутилмаган воқеадир, башарти у сиёсий арбоб сифатидагина эмас, ҳатто жисмоний жиҳатдан ҳам йўқ қилиб юборилган бўлса, буни Хитой раҳбарлиги фаолиятидаги ҳозирги маоча бемаъниликлар ва бебошликлар учун ҳам сенсация деса бўлади, дейилади «Руде право» газетасининг шарҳида. Чунки гап ҳали яқиндагина «буюк дарға»нинг «энг содиқ сафдоши», меросхўри ролини бажармоқчи бўлган арбоб устидагина эмас, Маонинг Советларга қарши гапларига ҳамоҳанг бўлиб турган арбоблардан бири тўғрисида ҳам бораётир. Модомики, Мао Линьдан қутулишга қарор берган экан, у Линьнинг кўкларга кўтариб мақталган «хизматлари»ни ҳам писанд қилмасликка мажбур бўлган экан, у ҳолда маочилар раҳбарлиги ичидаги зиддиятлар нақадар чуқур ва аянчли эканлиги шунинг ўзидан кўриниб турибди.

Газеталарнинг саҳифаларида, шу жумладан, «Вашингтон санди стар» газетасида Линь Бяонинг сохта қочиши тасвирлаб берилганлигига келганда, булар саргузашт воқеаларни жуда эслатади. Масалан, Линь Бяонинг самолётда МХР томонга қочганлигини Маога маълум қилишганида у: узоққа боролмайди, деб айтганлигини бир вақт ривоят қилишган эди. Дарвоқе, Англияда чиқадиган «Ивнинг стандарт» газетасининг даъвосига кўра, Хитой генералларининг Мао Цзэ-дунга қарши фитнаси тўғрисида уни биринчи бўлиб Америка разведкаси огоҳлантирган экан. Бу даъво ҳам Қўшма Штатлар кино театрларининг экранларида тўлиб-тошиб ётган қасддан ўлдириш тўғрисидаги детектив воқеаларни эслатади.

Лекин бу ўринда гап қандайдир ривоят тўғрисида эмас, балки Хитойдаги ҳозирги аҳвол тўғрисида бораётир, деб ёзади пировардида «Руде право» газетаси. Шу сабабли, бу хилдаги нарсаларга юзаки қараб бўлмайди. Хитой ички қийинчиликлар сабабли вужудга келган мушкул тангликни бошдан кечираётганлигидан ҳамма маълумотлар далолат бериб турибди. Яқинда бўлиб ўтган воқеалар тўғрисида Пекинда ва Америкада тарқатилган миш-мишларнинг бир-бирига ўхшашлиги юмшатиб айтганда ғалати ва ҳатто шубҳали бўлиб кўринади.

ПАРТИЯГА САДОҚАТ

СССР ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИ ПРАВЛЕНИЕСИНИНГ ПЛЕНУМИДА

Кўп миллатли совет адабиёти отрядининг намояндалари бўлган ёзувчилар, танқидчилар, адабиётшунослар партия XXIV съезди қарорлари ва КПСС Марказий Комитетининг қарори асосида адабий-бадиий танқидчиликни янада ривожлантириш масалаларини уч кун муҳокама қилдилар.

СССР Ёзувчилар союзи правлениеси пленуми ишининг сўнгги куни — 28 январда бўлган музокараларда А. Т. Олимжонов (Қозоғистон), Д. Ф. Бугаев (Белоруссия) С. С. Чиботару (Молдавия), Р. А. Мустафин (Татаристон), Г. А. Бровман (Москва), С. Г. Асадуллаев (Озарбайжон) ва бошқалар сўзга чиқдилар.

Нотиқлар КПСС Марказий Комитетининг «Адабий-бадиий танқидчилик тўғрисида»ги қарори совет адабиётига Коммунистик партия нақадар катта эътибор бераётганлигини яна бир марта кўрсатиб берганлигини таъкидладилар.

СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг пленуми қарор қабул қилиб, бадиий ижодкорлик масалалари хусусида партия XXIV съезди берган баҳолар ва чиқарган хулосаларни, КПСС Марказий Комитетининг қарорини совет адабий жамоатчилиги якдиллик билан маъқуллаб, қўллаб-қувватлаганлигини таъкидлади.

Адабий-танқидий ва назарий асарларни рағбатлантириш учун СССР Журналистлар союзи билан биргаликда энг яхши адабий обзорлар учун ҳар йили бериладиган мукофотлар таъсис этишга қарор қилинди.

Пленум қатъий ишонч билдириб айтадики, совет ёзувчилари билан танқидчилари совет адабиёти ва санъатини ривожлантириш тўғрисида Коммунистик партия қилаётган ғамхўрликка жавобан улуғ давримизга — коммунизм қуриш даврига муносиб янги салмоқли бадиий ва адабий-танқидий асарлар яратадилар.

(ТАСС).

А. П. ШИТИКОВ ЖЕНЕВАГА ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР парламент группасининг раиси А. П. Шитиков Европада ҳамкорлик ва хавфсизлик масалаларига бағишланган парламентлараро конференцияни чақириш юзасидан тайёргарлик комитетининг мажлисларида қатнашмоқ учун 28 январда Москвадан Женевага жўнаб кетди.

Аэродромда А. П. Шитиковни СССР парламент группаси раисининг биринчи ўринбосари Ё. С. Насриддинова кузатиб қолди. (ТАСС).

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» КОНКУРСИГА

ҚАЛБ ЧИРОҒИ

(БИР ДЎСТИМ ҲИКОЯСИ)

Болалик кунларимда отам ва онамни уруш ямлаб кетган. Мен ақлимни таниб, ўзимни туғилган еримда — шаҳарда эмас, бувим, амаким, янгам яшаётган қишлоқда кўрдим. Амакимни «ота», янгамни «она» дедим ва уларнинг этагини тутдим. Уларнинг пушти камаридан дунёга келган қизалоқ — Мўтти энди менинг синглим эди.

Мен ақлимни таниган ўша кунларда амаким шаҳардан иш топди, кўчу кўлонимизни кўтариб, шаҳарга кетмоқчи бўлдик. Бошқа ҳаммамиз кетмоқчи эдик, аммо кўчиш куни етганда, режа бузилди — бувим кетишдан айниди. «Суягим шу ерда қотган, шу ерда чирийди, шаҳарда манга бало борми?!» — деди ҳовлида ивирсиб, ул-булни йиғиш билан банд бўлган кампир. Амаким билан янгам бир-бирларига тикилиб қолишди. Улар уй остонасида тик туришарди. Бувим гапи қатъий эканини билдирмоқчи бўлди, супачага келиб кайфиятсиз ўтирди. Режа бузилган айни шу дамда мен дарвоза оғзида кўндаланг турган аравага кечаси тугиб қўйилган тугунчаларни ташидим. Мўтти эса, инидан йиқилиб ҳовли юзида патиллаётган мусича палапонини қувиб юрар ва эркин-эркин ўйнаб менинг рашкимни қўзғарди. «Мўттини қаранг, ёмон ўйинчи-да!» — дердим бир янгам, бир амакимга ғаш билан. Менга ҳеч ким эътибор бермади. Бувим ҳамон супачада ўтирар, аразлаган болага ўхшарди. Амаким афтини буриштириб унга гап маъқуллар, янгам энди бошини эгиб ер чизарди.

Охири амаким кўзи билан мени кўрсатиб нимадир деди-да, хонага кескин йўналди. Янгам унга эргашди. Мен бувимнинг ёнига бормоқчи, унга Мўттидан шикоят қилмоқчи бўлдим, йўқ икки қадам босмасимдан, деразадан амакимнинг буришиқ юзи, тунд кўзлари кўринди.

— Қаёққа кетдинг, ҳой! Мана бу сандиқчани кўтар!

Елкамни қисиб эшикка бордим. Бувим ҳам тағин куйманиб, ул-булни йиғишга тушди ва ниҳоят юк тахт бўлди.

Бувим ўчоққа ўт ёқиб, косовга илинган қумғонни ўтга қўйди. Қумғон қайнагач, тут шохидан эски шолчани олиб, сояга ташлади-да, дастурхон ёзди.

— Қосим, ўғлим, сен шу ерда қоласан, — дастурхон бошида менга тикилди амаким, — кейинроқ бувингни йўлга солиб, бирга борарсан. Гапга кир, кампирга азоб берма...

Тарвузим қўлтиғимдан тушиб, амакимга бақрайиб қарадим. Шаҳарга кўчиш ҳамма учун ташвиш бўлса, мен учун байрам эди! Ахир мени отам-онам ўтган, ўзим туғилган шаҳарни кўрмаган эдим-да!

Янгам ва Мўтти юк устига чиқиб олишди, амаким аравакашнинг ёнидан жой олди. Бувим билан арава кетида турарканман, энди Мўттига бояги рашкдан юз чандон кучли қизғаниш ва алам билан қарардим. У аравада чайқалиб, қанча йўл босади, у шаҳарни кўради, унга мазза! Мўтти беларво, қаноти синган ҳалиги палапонни қўлларида мижиқлаб ўшанга тикилиб ўтирарди.

— Мусичани ташла бу ёққа! — бақирдим унга. — Ташла бу ёққа!

— Беймайман... — деди Мўтти палапонни кўксига маҳкам босиб.

Менга ҳам, Мўттига ҳам яна ҳеч ким эътибор бермади. Арава оҳиста ғилдираб, кўча чангини кўчирди-ю, кетди. У муюлишда липиллаб йўқолгач, бирдан ўпкам тўлди. Мўтти қўлидаги палапонга қўшиб, менинг бутун шавқимни ҳам олиб кетган эди. Бувимнинг ҳам ўпкаси тўлган экан, қарасам дока рўмолининг учи билан ҳадеб кўзларини артарди...

Кунлар... ойлар... йиллар ўта бошлади.

Гоҳ уч ойда, гоҳ олти ойда бир марта ё амаким, ё янгам, ёки иккиси қўшилишиб, қишлоққа келиб-кетарди. Улар менга шаҳардан оғиз очишмас, афтидан, менинг қишлоқда туришим зарурат эди. Ортиқ шаҳарга боришни энди ўзим ҳам умид қилмай қўя қолдим.

Қишлоқда яшарканман, узоқ фурсат бувимнинг жигарранг сигирини кўл этагида ўтлатиб юрдим, пичан ўрдим, таппи ясадим. Кечки пайтлар бувим сут соғиб, каттакон сават тагига қўяр, ўчоққа ўтин қалаб, овқат қиларди. Мен ҳам бўш ўтирмас, лампа-чироққа мой солар, таппи ёқиб, кўл томондан ёпирилиб келган пашшаларни қуюқ, аччиқ тутун билан ҳайдардим.

Менда шаҳарга жўнаш умиди барбод бўлиши баробарида қишлоқдан ҳам кўнглим совуб борди. Қишлоғимиз биттагина кўчадан иборат, ҳовлилар соясида томорқа ва боғчалар бўлиб, дарвозалар тупроқ йўлга қаратилган эди. Куни бўйи кичкина болалар йўлга туртиброқ чиққан бизнинг ҳовлимиз биқинидаги ҳовузчада чўмилишарди, ўйин қидириб бир-бирларининг устларидан сакрашар, дарахтларга тирмашишарди. Улар дарвозалар остонасига олтингугурт жойлаб, мих қоқишар ва қарсиллатиб ўтиришарди. Бу шўхликлар менинг кўнглимга сиғмасди. Тез орада ўзим тенги ўн тўрт-ўн беш ёшлардаги болалар билан биздан андак нарида жойлашган Баландтепа қишлоғига борадиган одат чиқардим. Бу қишлоқда магазин ва кино бор эди, биз магазинни томоша қилар, кино кўрар ва бақириб-чақириб, ўзимизча хиргойини ўрнига қўйиб, қишлоғимизга қайтардик. Йўлда қовун-полизни оралаб калтак еганимиз ҳам, қўйлакни анорга тўлдириб, кучуклар талаганда уни йўл бўйи «экиб» келганимиз ҳам кўп бўларди. Баландтепалик болалар бизга ўқрайиб қарашар, баъзан:

— Ур, қуйитепаликни! — деб қичқиришарди. Улар гоҳо бизнинг ортимиздан кесак отишар, биз гоҳо уларни панада тўйт дўппослардик...

Қишлоқдан кўнглим совугани яхши бўлмади. Бир йили томорқани ўт босиб кетди. Қўшнимизнинг ваданги, аммо ўлгудек эринчоқ кучуги кун қизиганда айвонча олдидаги бўш ўрага кириб ётишга ўрганди. Сигиримизнинг қовурғалари саналиб қолди, молхонадаги пичан ғарами тугай деди. Бир ер тайёр сабзининг қарийб ярми кавланмай, тупроқ тагида бекорга чириди.

Менинг нохуш кайфиятим мендан ҳам кўпроқ бувимга таъсир этди.

Бувим уйга биқиниб, хона бурчагида ёйдай эгилиб ўтирарди.

Баландтепадан тунни ярим қилиб уйга келдиму, ҳовли юзидан бувимнинг ноласи қулоғимга чалинди. Бувимдан бўлак, сўрида яна кимлардир ўтирар, бувим уларга юрагини очарди:

— Бунга нима бўлди деб дарёгача уч марта йиғлаб бориб, уч марта йиғлаб келдим... Кейин, яна борсам, санларни кўрдим... ана, қанча ўтди, ҳалиям йўқ...

Икки қишлоқ ўртасидаги катта анҳорни «дарё» деб аташар, бувим ҳовлимиз ва ўша анҳор орасида қатнаган эди. Кампирнинг кимларгадир мендан шикоят қилаётгани, албатта, менга ёқмади. Туннинг қуюқ қоронғусида ўтирганларни таниш қийин эди, иккита соя кўринарди холос.

Сўрига яқинлашсам, улардан бири — бувимнинг қизи — аммам Олмосхон, наригиси унинг ўғли — Темур экан. Мен Темурни баландтепалик бўлгани учун ёмон кўрардим, энди бувимнинг уларга шикоят қилгани менга икки ҳисса алам қилди.

Эртаси куни уйқудан турсам, Темур ҳовлида юрибди, ўтга қумғонни илаяпти.

— Энди кетмайман... — деди бошини кўтариб. — Онам мани бибимга бердилар...

Бу кутилмаган хабар мени сира хурсанд қилгани йўқ. Олдинги кеча бувим аммам, Темур ҳовлида узоқ гаплашиб ўтиришганини эсладим ва аламим қайтадан янгиланди...

Темур «қўли тўрт, оёғи олти» болалардан экан. У ўзини дарров юмушларга урди. Саҳардан томорқага ўт юлар, тоғорани сувга тўлдириб, сигирнинг баданларини ювар, ўт ўриб келар, янги ўра ковларди.

— Биби, энди нима экишни айтинг, — деб қолди бир куни у, катта кишилардай чордона қуриб ўтираркан.

Менинг нохуш кайфиятим бувимни хона бурчагига тиқиб қўйган бўлса, Темурнинг ғайрати уни хона бурчагидан тағин ташқарига олиб чиқди. Бувим яна куйманиб юрадиган, уй юмушларига тугал ало этадиган, баъзан қўлларини белига тираб томорқада ивирсийдиган бўлиб қолди. Бу ҳол менинг аламимга алам қўшди. Бувимнинг Темурга томон эгилгани менга ёқмади. Менга Темур бувимни тортиб олаётгандек туюлди ва Темурни олдингидан ҳам баттар ёмон кўриб қолдим.

Баҳор келди. Бувим ғайрати тутиб, икки қути ипак қурти олди. Ярим кечагача довур ҳовлининг чап томонидаги «бувимнинг уйи» бўлган катта хонадан кўрпа-ёстиқ, майда-чуйда рўзғор буюмларини — бир чоқлар «бизнинг уйимиз» бўлган кичик хонага ташидик. Катта хонада шох-шаббалардан сўкчак тахтладик, йиққан баргларимизни устига тўкиб чиқдик-да, қутичалардаги қуртларни олиб сочдик.

Бир куни уйқудан кўзимни очсам, бувим ёнимда ўтириб, елкамдан аста силкитаяпти. Ирғиб турдим. Кун энди-дигина кўтарилиб келар, дераза қаршисида Темур чўкка тушиб болтанинг сопини маҳкамларди.

— Нима қилаяпсан, қоравой?! — сўрадим ундан ташқарига чиқарканман, нима қилаётганини кўра туриб.

— Калла пишдими, уйқучи?! — умрида бир марта менга тегишди Темур ҳам.

Унинг гапи кўнглимга қаттиқ ботди, индамай нари кетдиму, ичимда «сани қараб тур» деб қўйдим. Унга нима қиларимни билмасдим, фақат кўпдан буён юрагимни кемираётган адоват ҳаққи, нима қилиб бўлса ҳам уни елкасидан маҳкам босиб, ўтирғизиб қўйгим келгани рост эди.

Мен эшакка, Темур қўшнидан олганимиз хачирга миниб, қизариб келаётган уфқ кўзига тикилганча қишлоқдан чиқиб кетдик. Яланглиқдаги тутзорда эшак билан хачирни ўт чимдишга қўйиб, тут баргларини ғуплай бошладик. Бироз ғуплагач, икковлон йўғон бир тутга чирмашиб, икки ёнга кетган икки шохга чиқдик. Мен кичик шохчаларни ўроқ билан киркар, Темур каттароқларини болта билан чопарди. Бехосдан шу дамда Темурдан ўч олишим мумкинлиги ҳаёлимга келди.

— Болтани бергин..., Ма, ўроқни ол...

Темур мендан ўроқни олиб, болтани менга берди. Менга энди нима қиларим маълум эди. Шохларни оралаб қўл чўздим-да, Темур бемалол ўтириб олган шохга кетма-кет икки марта шиддат билан болта солдим...

Темур менга анграйиб қаради ва худди шу аснода шох қарсиллаб кетди-ю, ўқ еган қуёндай бир думалаб, оёқ остидаги қаттиқ илдизларга учиб тушди у. Шундан сўнг, унинг оёқларини қучоқлаб, энкайиб қолганини кўрдим ва бирдан қўрқиб кетдим. Маймундай шохдан-шохга сакраб, ерга тушдим ва унга яқинлашдим. У бошини кўтармасди. Ўнг оёғи шилиниб кетган, қон оқарди. У ўтирган куйи гимирлаб костюмини ечди, кўйлагини йиртиб, оёғини тангиди, қўлларини кериштириб, елкаларини ишқади-да, костюмини қайтиб кийди.

— Ёмон оғримадими?! — сўрадим энгашиб. У жавоб бермади. Албатта, менинг саволим ортиқча, беъмани эди.

Ундан узоқлашдим, бошимни солинтириб, тўкилган баргларни қопга жойлай бошладим. Темур каловланиб иккинчи қопни олди, қопларни бир амаллаб эшак ва хачирга юкладик, Темур каловланиб хачирга ёпишди, лекин минолмади. Бориб оёғидан кўтардим, мингаштирсам, мен кутганча «бор-бор» деб жеркимади. Йўлда, қоп устида ўтириб борар эканмиз:

— Бибимга айтма! Иккинчи бундай қилмайман! — дедим. У тағин индамади. Қишлоқ кўчасига етиб ва дарвозадан ҳовлига бошимизни эгиб кирганимизга довур «у чақади!» — деган гап хаёлимдан кетмади. Ҳовлига кирдик биттадан қопни елкалаб айвонга йўналдик.

— Оёғингга нима бўлди-а, болам?! Ташла, қопингни ташла! — деди бувим супачада ўтираркан, қўққисдан, Темур унинг гапига кирмади, қопни айвонга элтиб қўйди. — Нима бўлди-а, болам?! — сўради бувим яна, — Болта чопдими?!

— Шохдан йиқилдим... Ўзим... — деди Темур. Елкамдан тоғ ағдарилгандай бўлди. Бувим менинг шумлигимни билса-да, ҳозир мендан айб ўтгани унинг хаёлига келмаган, мен эса унинг бу айбимни билишидан уялар ва қўрқардим.

Темурни бир ҳафта ётқизиб қўйдим. Энди ҳаёт юрагимга тўккан бутун алам учун Темурдан ноинсофларча ўч олганим ўзимга маълум эди. Энди Темурга нисбатан юрагимда илиқ меҳр туғилган, уни ичимда ҳурмат қилардим. У мени айбламас, мен ўз-ўзимни айблаб қийналар, бу айбни нима қилиб ювишимни билмасдим.

Темур тўшакдан тургач, қутиларни тўлдириб пилла бердик. Уйдаги сўкчакларни бузиб, шох-шаббаларни айвонга босдик. Шунда бир куни саҳарлаб дарвозадан кўзлари мулойим кулимсираган қизларнинг қошидек ингичка мўйлов қўйган киши кириб келди. У бригадир Тўқсон ака эди. Дастурхон бошида ўтирдик. Тўқсон ака бир оғиз нон синдириб чўпиллатиб чайнади-да, чўнтагидан букланган газетани чиқариб, менга тутди.

— Қосим, ўғлим, кампирни газета ёзибди. — ҳамон кўзлари мулойим кулимсираб сўз бошлади у. — Ман бир ўқиб чиқдим, қани сан ўқиб бер-чи, яна эшитайлик...

Газетани шошилиб олдим-да, катта очиб тўрт томонига кўз югуртирдим.

— Мана! — деди Тўқсон ака кўрсаткич бармоғини иккинчи саҳифанинг пастига ниқтаб. Шошилиб, тутила-тутила ўқий бошладим.

«Ёши етмишдан ўтган Зулфизар биби, — деб ёзилганди газетада, — колхоздаги қиз-жувонлар билан мусобақалашди...». Кейин, бувимнинг қанча қурт олгани-ю, қанча пилла бергани айтилган, уч-тўрт ерда бувим ундоқ-мундоқ кампир деб, мақталган эди.

Ўқиб тугирганимда, бувим ҳеч қачон содир бўлиши мумкин бўлмаган воқеани кўргандай ярим ҳайрат, ярим довдираш билан бизга бирма-бир қараб чиқди. Қаради-ю, бошини букди, дока рўмолининг учини кўзларига босди ва қиқиллаб йиғлаб юборди. Умрим бино бўлиб кампирнинг шу қадар боши кўкка етканини ва шодлигидан ўзини тутолмай узоқ йиғлаганини биринчи бора кўришим эди.

Бу шодликни унга Темур олиб берганди.

Омон МУХТОРОВ.

ИНСТИТУТДА БАЙРАМ

Республика халқ хўжалигида меҳнат қилаётган минглаб экономистлар Тошкент халқ хўжалиги институтини битириб чиққан кишилардир. Институт ташкил этилгандан бери ўтган қирқ йил ичида 18.135 юқори малакали мутахассис уни тамомлаб чиқди. Уларни бошқа кўпгина қардош республикаларнинг корхоналарида, колхозларида, план ва молия органларида, турли муассасаларида ҳам учратиш мумкин. Институтни битириб чиққан кишиларнинг кўплари олим бўлиб етишдилар, министрликлар ва идораларга бошчилик қилмоқдалар.

Мамлакатнинг экономистлар тайёрлаётган билим марказлари орасида фахрли ўрин олган Тошкент институти ўз фаолияти кўламини муттасил кенгайтирмоқда. Унинг ўнта факультетида ўн бир мингдан ортиқ киши таълим олмоқда. Таълим программаларига социалистик хўжаликдаги техника тараққиётининг жадал ривожини, ишлаб чиқаришнинг тобора ўсиб бораётган талабларини ҳисобга олиб, тобора янги-янги қўшимчалар киритмоқда. Иқтисодий кибернетика факультети институтнинг фахри бўлиб қолди. Бу факультет студентлари электрон-ҳисоблаш техникасини эгалламоқдалар, ишлаб чиқаришни бошқаришнинг автомат системалари иш принципларини ўрганмоқдалар.

Институт республика халқ хўжалиги билан мустаҳкам алоқа боғлаб турибди. Институт меҳнат унумдорлигини ошириш ва маҳсулот сифатини яхшилаш, пул воситалари ва материаллардан самарали фойдаланиш резервларини топиш, ишга солишда практикларга фаол ёрдам бермоқда. Кейинги вақтнинг ўзида институт олимлари «Ўзбекистон саноатининг асосий фондлари ва улардан фойдаланиш», «Янги суғориладиган ерларни ўзлаштириш назарияси ва практикасининг иқтисодий масалалари» деган мавзуларда катта тадқиқот ишлари ўтказдилар. Муаллимлар билан студентлар колхозларга иқтисодий таълим беришда Тошкент корхоналарининг коллективларига ва бир қанча колхозларга ёрдам бермоқдалар.

29 январь куни Тошкент Халқ хўжалиги институти ўзининг қирқ йиллигини тантанали нишонлади. Турли ташкилотлар ва ўқув юртлари самимий табриклар ва янги муваффақиятлар тилаб билдирилган истаклар йўллашди. Институтни битириб чиққан ва ҳозир мамлакатнинг турли жойларида ишлаётган кишилар жонажон институт юбилейида қатнашдилар. Тантанали йиғилишда институт ректори профессор М. М. Қориев ўқув юрти босиб ўтган шонли йўл тўғрисида доклад қилди.

(ЎзТАГ).

РЕКОНСТРУКЦИЯЛАШ ПЛАНИГА МУВОФИҚ

АНДИЖОН, (ЎзТАГ). Володарский номли Андижон тикувчилик фабрикасини реконструкция қилиш планига мувофиқ янги ишлаб чиқариш корпуси қурилди. Корхонанинг ҳозирча шаҳарнинг турли қисмларида жойлашган 6 та цехи мана шу уч қаватли бинога жойлашади.

Кучли кондиционерлар билан таъминланган янги корпус цехларида ҳозир машина-ускуналар ўрнатилмоқда. Фабрикани техника билан таъминлашда совет корхоналаригина эмас шу билан бирга ГДР Венгрия ва Чехословакия заводлари ҳам қатнашмоқда. Улар андижонликларга дазмол пресслари ҳамда тезкор тикув машиналари етказиб бердилар.

Володарский номли фабриканинг реконструкция қилиниши унинг қувватини бир ярим баравар оширишга имкон беради.

ФУТБОЛ

БИРИНЧИ ЎРИН УЧУН КУРАШ

«А» классининг биринчи группасидаги йигирма команда олий лигага ўтиш учун курашга киришиш арафасида турибди. СССР Футбол федерацияси эълон қилган рўйхатининг биринчи сатрида Тошкентнинг «Пахтакор» командасини кўрамиз.

Хўш, ўзбек футболчиларининг пешқадами машаққатли янги мавсумга қандай киришадилар?

Янгилик шуки, командага бошқа тренер тайинланди. Совет футболининг кўзга кўринган мутахассисларидан бири Вячеслав Дмитриевич Соловьев энди «Пахтакор»нинг бош тренери бўлиб ишлайди. У Армия Марказий спорт клуби футболчилари сафида ўйнаган эди. Тез ва моҳир ҳужумчи бўлган Соловьев энг чаққон футболчилардан бўлганлигини ишқибозлар яхши билишади.

Лекин спорт мастери В. Соловьев тренер бўлиб ишлаб, айниқса катта муваффақият қозонган. Етакчи командаларнинг кўплари унинг раҳбарлигида юксак натижаларга эришганлар. Куйбишевнинг «Крылья Советов» командаси унинг раҳбарлигида олий лигага чиқиб олишга муваффақ бўлганлигини бугун эслатиб ўтсак ўринли бўлади. Мана шунинг ўзи ҳам «Пахтакор» мухлислари қалбидаги умидни кучайтиради. Яна шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, В. Соловьев Киев динамочиларини биринчи марта чемпионлик унвонига олиб келган эди.

Командада В. Соловьев билан бирга республикада хизмат кўрсатган тренер Г. Валицкий ва спорт мастери Г. Красницкий тренерлик қиладилар. Команда бошлиғи эса — спорт мастери Ҳ. Раҳматуллаевдир.

«Пахтакор» командасининг состави ҳали узил-кесил белгиланганича йўқ. Лекин командада анчагина ўзгаришлар бор. Бир қанча ўйинчилар спорт билан шуғулланиш даврини тугалладилар. Баъзилари бошқа коллективларда ўйнаш истагини билдирдилар. Б. Петухов, Ю. Патрикеев, В. Лобода командадан кетдилар. В. Бектошев армия сафига чақирилди. Республика командаларидан «Пахтакор» сафига анчагина ўйинчилар олинди. Жумладан, «Политотдел» командасидан Р. Мўминов, Термизнинг «Автомобилист» командасидан Е. Панюшин, Тошкентнинг Армия спорт клуби командасидан В. Василенко, «Қарши» командасидан Г. Пронин, Фарғонадаги «Нефтяник» командасидан Н. Н. Болтов ва бултурги мавсумда ўз маҳоратини кўрсатган бошқа ёш спортчилар «Пахтакор» футболчилари сафига қабул қилиндилар. Команданинг тайёргарлик группасида тарбияланаётган ёшлардан 17 ёшли В. Федоров асосий составга ўтказилди. У мамлакатнинг ёшлар терма командасида марказий ҳужумчи бўлиб ўйнаган эди.

Олий ва биринчи лиганинг бир қанча командаларидаги баъзи футболчилар ҳам «Пахтакор» командасида ўйнаш истагини билдирдилар. Чунончи, Москванинг «Локоматив» командасидан ярим ҳимоячи Н. Севостьянов, Олмаотанинг «Қайрат» командасидан марказий ҳимоячи Б. Ишченко ва Армия Марказий спорт клуби командасидан марказий ҳимоячи Л. Морозов пахтакорчилар сафига ўтишди. Аммо команданинг составида кимлар бўлиши кераклиги, бундан буён ўтказиладиган машқлар ва ўртоқлик учрашувлари натижасида узил-кесил белгиланади.

СССР кубоги учун ўтказиладиган биринчи расмий матчда «Пахтакор» командаси «Днепр» командаси билан учрашади. Футбол ишқибозлари биринчи группанинг бултурги пешқадами бўлган «Днепр» командаси кучлими ёки олий лиганинг охирги сафидан жой олган «Пахтакор» командаси кучлими, буни 29 февралда ва 4 мартда бўладиган учрашувларда белгилаб олишлари мумкин.

Мана шу учрашувлардан олдин «Пахтакор» Кавказ шаҳарлардан бирига бориб, сўнгра эса ўз стадионида машқлар ўтказса керак. 6 апрелдан 4 ноябргача ўтказиладиган турнирда командалар бир-бири билан икки мартадан учрашади. Шу учрашувларда ғолиб чиққан икки команда олий лигага йўлланма олади, турнирда муваффақиятсизликка учраган уч команда эса биринчи группадан иккинчи группага ўтказилади. Лекин «Пахтакор» командаси олий лигага қайтиб ўтишни ўзига асосий мақсад қилиб олиши турган гап. (ЎзТАГ).

ХОККЕЙ

ҚАЙТИШДА ИККИ ОЧКО

Тошкентнинг «Спартак» хоккейчилари сафардан қайтиш олдидан яна икки учрашув ўтказдилар. Бу сафар улар турнир жадвалининг сўнгги ўринларида келаётган Орскнинг «Южный Урал» хоккейчилари билан куч синашдилар.

«Спартак» аввалги икки учрашувдан фақатгина бир очко қўлга киритган бўлса, бу сафар икки очко олишга муваффақ бўлди. Биринчи куни учрашувда спартакчилар эҳтиёткорлик билан ўйнаб, қийин ғалабани қўлга киритган бўлсалар (3:2), иккинчи кунги учрашувда муз эгаларининг ҳужумига бардош бера олмадилар. Натижада улар йирик ҳисоб (2:7) билан мағлубиятга учрадилар.

Шу турдаги қолган учрашувлар қуйидагича якунланди: — «Каучук» (Омск) — СКА (Хабаровск) — 1:6, 3:6, «Строитель» (Қарағанда) — СКА (Новосибирск) — 2:2, 7:2, «Звезда» (Чебаркуль) — «Автомобилист» (Олмаота) — 2:0, 2:2, «Шахтёр» (Прокопьевск) — «Мотор» (Барнаул) — 4:3, 4:1, «Вимпел» (Междуреченск) — «Сельхозвузовец» (Челябинск) — 2:7, 6:1.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — ТОШКЕНТ, 10.00 — Шоирлар — болаларга. Эсон Раҳимов, 11.00 — МОСКВА, 16.55 — ТОШКЕНТ, 17.00 — Ўткир зеҳнлилар мушоираси, 18.00 — АХБОРОТ, 18.15 — Киносаёҳатчилар клуби (Москва). 19.15 — Фильм-концерт, 19.55 — АХБОРОТ, 20.15 — Телеспектакль, 22.00 — «ВАҚТ», 22.30 — Ўтган кунлар (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

9.30 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари, 16.35 — МОСКВА. Давроннинг саргузаштлари (бадиий фильм). 17.45 — Совет Армияси ва Флоти жангчилари учун кўрсатув, 18.15 — Митти бурун (телеспектакль), 19.15 — Концерт.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ.

31 ЯНВАРЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55—ТОШКЕНТ. 18.00 — «Доим тайёр!», 18.35—Шарафли бурч, 18.50—Ахборот, 19.10 — Актер Пирмуҳамедов (ҳужжатли фильм), 19.20—Шоир жасорати (адабий театр), 20.00 — Телеочерк, 20.30—Ахборот, 20.45—Андижон денгизи, 21.30—Оламда нима гап? 22.00—«ВАҚТ» 22.30—Оқ тунларни кузатиб (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 — МОСКВА, 17.35 — Телеспектакль, 19.00 — Нозим Ҳикмат (ҳужжатли фильм), 20.00 — Ҳужжатли фильм, 20.30—Фильм-концерт, 20.50 — Бадиий фильм, 22.00—Автоинспектор бюллетени, 22.30—Фильм-балет.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — ТОШКЕНТ. Хоккей: «СПАРТАК» (Тошкент) — «КАУЧУК» (Омск).

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 30/I да Доктор Айболит (кундузи), Флория Тоска. (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/I Олтин девор (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 30/I да Ҳалима, 31/I да Тошболта ошиқ.

КИНО

Сангам (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Олеся — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Жаноб 420—«КЎКЧА», ҲАМЗА номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Жаноби Крюшо Нью-Йоркда — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Серафино — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «МОСКВА», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

ҲАЛҚАРО ҲАЁТ

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. Халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари Америка—Сайгон қўшинларига қақшатқич зарба бермоқдалар. Душман катта талафот кўрмоқда. Суратда: Халқ озодлик қуролли кучларининг жангчилари душман вертолётига қарата ўт очмоқдалар.

ВИА-ТАСС фотоси.

КАТТА ВОҚЕА

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитети Прагада ўтказган кенгашнинг якунлари жаҳон жамоатчилигининг диққат ва эътиборини жалб этди.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

◆ ПРАГА. Европада тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорлик тўғрисидаги Декларацияни, кенгашнинг ахборотини ва АҚШнинг Ҳинди-Хитойдаги агрессияни давом эттираётганлиги муносабати билан кенгашда қабул қилинган баёнотни Чехословакиядаги газеталар «Бирлик руҳида, тинчлик манфаатларини кўзлаб», «Европада тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорлик бўлсин» деган сарлавҳалар остида биринчи саҳифаларда босиб чиқардилар.

Социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари ташқи сиёсатининг бош йўли Европани мустаҳкам тинчлик қитъасига айлантиришга, иттифоқчи давлатлар билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни кенгайтиришга қаратилган йўл эканлигини Прага кенгаши яна бир марта таъкидлади, деб ёзади «Руде право» газетаси.

ПОЛЬША

◆ ВАРШАВА. Тинчлик, хавфсизлик ва ҳамкорлик тўғрисида Прага кенгашида қабул қилинган Декларация Европадаги барча давлатларга қаратилган ғоят аҳамиятли ҳужжат бўлди, деб ёзади «Трибуна люду» газетаси. Бу Декларация Европадаги муносабатларнинг янада ривожлантирилишини белгилаб берди. Европада ҳамкорлик, хавфсизлик ва тинчликни мустаҳкамлаш йўлида қилинган ҳаракатлар программаси Декларацияда аниқ кўрсатиб ўтилди.

Г Д Р

◆ БЕРЛИН. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг марказий органи «Нойес Дойчланд» газетаси Прага кенгашининг аҳамияти катта эканлигини уқтириб, бундай деб ёзади: Бу кенгаш Европада тинчликни ва хавфсизликни таъминлашнинг ҳақиқатан конкрет йўлларини кўрсатиб берди. «Дер Морген» газетасида босилган мақолада айтиладики, социалистик мамлакатлар раҳбар арбобларининг Прагадаги учрашуви Варшава Шартномаси бирлаштирган ва Европада тинчликни таъминлашга маҳкам бел боғлаган қардош давлатларнинг бирлиги мустаҳкам эканлигини кўрсатувчи янги далил бўлди.

МОНГОЛИЯ

◆ УЛАН-БАТОР. Улан-Батор радиосининг шарҳларида бундай дейилади: Прага кенгашининг Декларацияси социалистик мамлакатлар Европанинг ва бутун дунёнинг тақдири тўғрисида нақадар катта ғамхўрлик қилаётганликларини кўрсатиб турибди. Шу ҳужжатда айтилган таклифлар Европада тинчликни ва хавфсизликни таъминлашнинг тўғри йўлини ифодалаб берди.

ФРАНЦИЯ

◆ ПАРИЖ. Франция матбуоти Прага кенгашининг ҳужжатларини кенг шарҳламоқда. Газеталарнинг ташқи сиёсат обзорчилари социалистик мамлакатлар Европада кескинликни янада юмшатишга, хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган Европа кенгашини тезроқ чақиришга интилаётганлигини уқтириб кўрсатмоқдалар.

Г Ф Р

◆ БОНН. Прагадаги кенгашнинг якунлари тўғрисидаги хабарларни «Кельнер штадт-анцайгер» газетаси «Европа хавфсизлиги — диққат марказида» деган сарлавҳа остида босиб чиқарди. Газета Прага кенгашининг ҳужжатларини баён қилиб, бундай деб ёзади: Кенгаш қатнашчилари айтганларидек, Европада хавфсизликни мустаҳкамлаш йўлида Европа давлатлари коллектив бўлиб биргаликда ҳаракат қилишлари ҳозирги вақтда айниқса муҳим.

А Қ Ш

◆ НЬЮ-ЙОРК. «Нью-Йорк таймс» газетаси «Прага кенгаши жуда конструктив характерга» эга эканлигини айтиб, бу кенгаш «Европадаги ривожланишнинг асосий йўналишига ижобий баҳо берди» деб ёзмоқда. Варшава Шартномасида қатнашган давлатлар мана шу баҳога асосланиб, деб ёзади газета, «Хавфсизлик ва ҳамкорлик масалаларига бағишланган Европа кенгашини тезроқ чақириш кераклигини, бу кенгашда Европанинг барча давлатлари шунингдек АҚШ ва Канада ҳам иштирок қилиши лозимлигини» айтдилар.

(ТАСС).

КЕСКИН НОРОЗИЛИК

ПРАГА, 28 январь. (ТАСС). Жаҳон касаба союзлари федерациясининг бу ерда эълон қилган баёнотида бундай дейилади: Америка империалистлари ва Тхиеунинг қўғирчоқ режими Жанубий Вьетнамнинг Куангчи вилоятидан ва бошқа районларидан бир миллион нафардан кўпроқ кишини мамлакатнинг жанубий қисмидаги қамоқ лагерларига, ўзларининг уй-жойларидан бир неча юз километр наридаги мана шундай лагерларга зўрлаб кўчирмоқдалар.

Ваҳшийларча қилинаётган бу иш жуда кўп кишиларни ўз ерларидан ҳайдаб юбориб, қулликка тушишга ва каторга меҳнати билан шуғулланишга маҳкум қилишдан иборат бўлган планнинг бир қисмидир, деб таъкидланади баёнотда. Империалистлар ва уларнинг малайлари — демилитаризация қилинган зонага қўшни бўлган районлардан аҳолини кўчириб юбориб, шу районлар территориясини «одамсиз ерларга» айлантирмоқчилар ва мамлакатнинг парчалаб қўйилганлигини шу тариқа абадийлаштирмоқчилар.

Жаҳон касаба союзлари федерацияси, дейилади баёнотда, Америка империалистлари ва қўғирчоқ режим қилаётган бу ваҳшиёна ишни қатъий қоралайди, барча мамлакатларнинг меҳнаткашларини, касаба союзларини бу ёвуз жиноятга қарши кескин норозилик билдиришга чақиради.

ЯКДИЛЛИК БИЛАН МАЪҚУЛЛАНДИ

ДОРУССАЛОМ. Танзания миллат мажлиси пенсия таъминоти тўғрисидаги қонун лойиҳасини якдиллик билан маъқуллади. Бу қонун лойиҳасида мамлакатдаги социал таъминот системасини тартибга солиш ва яхшилаш кўзда тутилади. Парламент Британиянинг мустамлакачилик ҳукмронлиги даврида мамлакатнинг жиноят кодексига киритилган жисмоний жазо беришни бекор қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини ҳам тасдиқлади.

ҲАЛҚАРО КИТОБ ЯРМАРКАСИДА

ҚОҲИРА, 28 январь. (ТАСС). Бу ерда Қоҳира тўртинчи халқаро китоб ярмаркаси очилди. «Халқаро китоб йили» шиори остида ўтказилаётган бу ярмаркада жаҳондаги 30 мамлакатнинг нашриётлари ва китоб савдоси фирмалари қатнашмоқда.

СССР ташкил топган куннинг 50 йиллигига бағишланган совет экспозициясида жаҳонда биринчи социалистик давлатнинг асосчиси В. И. Ленин асарларига, Совет ҳокимияти йилларида совет халқи эришган муваффақиятларни ва СССРнинг тинчликсевар ташқи сиёсатини ҳикоя қилувчи ижтимоий сиёсий адабиётларга катта ўрин берилган. Виставкада совет илмий-техника адабиёти, бадиий адабиёт ва болалар адабиёти, вақтли нашрлар, СССРда араб тилида нашр этилаётган китоблар ҳам кўрсатилмоқда.

ЖАҲОН ТИНЧЛИК КЕНГАШИДА

ХЕЛЬСИНКИ, 28 январь. ТАСС мухбири Л. Соляков хабар беради: Бугун бу ердаги «Финляндия» саройида Жаҳон Тинчлик Кенгаши Президиумининг навбатдаги мажлиси очилди.

Жаҳон Тинчлик Кенгаши Президиумининг мажлисида 50 дан ошиқ мамлакатдан келган таниқли жамоат арбоблари, олимлар, ёзувчилар қатнашмоқдалар. Булар орасида Изабелла Блюм (Бельгия), Филип Ноэль-Бэйкер (Англия), Ральф Абернети (АҚШ), Раймон Гюйо (Франция), Холид Муҳитдин (Миср Араб Республикаси), Али Ақсад (Бангладеш Халқ Республикаси), академик Е. К. Федоров (СССР), ва бошқалар бор.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ **ВАШИНГТОН. АҚШ президенти Р. Никсон М. Стэнс АҚШ савдо министри лавозимидан истеъфога чиққанлигини эълон қилди. П. Питерсон янги савдо министри қилиб тайинланди. У шу вақтга қадар халқаро иқтисодий сиёсат масалалари билан шуғулланувчи кенгашнинг ижрочи директори лавозимини эгаллаб келган эди.**

◆ **ДАКАР. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Яқин Шарқдаги махсус вакили элчи Гуннар Ярринг Сенегал президенти Леопольд-Седар Сенгорнинг таклифига биноан Дакарга келди. Сенегал президенти Леопольд-Седар Сенгор Яқин Шарқ танглигини тинч ҳал этиш юзасидан Африка Бирлиги Ташкилотининг кичик комиссиясига бошчилик қилган эди.**

◆ **ДАМАШҚ. Покистон президенти З. А. Бхутто бир қанча араб мамлакатларига қилган визитини тамомлаб Дамашқдан Равалпиндига учиб кетди. Бхутто Сурия Араб Республикасида бўлган вақтида САР президенти Ҳ. Асад билан музокаралар олиб борди.**

◆ **ГАВАНА. Бу ерда Куба жамоат овқатланиши ходимларининг миллий кенгаши бўлиб ўтди. Кенгаш ошхона, ресторан ва бошқа жамоат овқатланиш корхоналарида аҳолига хизмат қилиш сезиларли даражада ўсганлигини таъкидлади.**

◆ **НИКОЗИЯ. Кипр электр таъминот департаментида Совет Иттифоқи томонидан нархи бир миллион фунт стерлингга борадиган 120 минг тонна қорамой етказиб бериши хусусида тузилган шартнома имзоланди. Шартнома имзоланиши муносабати билан ўтказилган матбуот конференциясида Совет Иттифоқи Кипр электр станцияларида ёқилғи сифатида ишлатилувчи қора мой етказиб берадиган асосий мамлакат эканлиги уқтириб ўтилди.**

(ТАСС).

ДАРДНИ ЯШИРСАНГ...

«Эркин дунё» қиёфаси

Буржуа пропагандаси империализмнинг таянчи ва капиталистик дунёнинг «яшнаётган мамлакати» Америка Қўшма Штатларини ҳар қанча кўкларга кўтариб мақтамасин, жаҳон афкор оммасини унинг «соғлом»лигига ҳар қанча ишонтиришга уринмасин, хуруж қилаётган иситма империализмнинг оғир дардини ошкора қилиб қўйди.

Америка империализми танасига чиққан ана шундай «чипқон»лардан бири Дэниэл Эллсбергдир.

Бир вақтлар Дэниэл Эллсберг Вашингтон ҳарбий маъмурларининг энг ишонган одами эди. Ҳозир қирқни уриб қўйган Дэниэл бундан ўн йиллар муқаддам «совуқ уруш» ташкилотчиларининг кўзига «олов» бўлиб кўринарди. Уни Гарвард университетига ўқишга киргандаёқ ёқтириб қолишганди. Қалами ўткир, сиёсатда анча пихини ёрган бу йигит америка жамиятида тезда кўзга ташланиб қолди. Уни дарҳол Кореяга юборишди. Урушда кўзи «пишиб» қайтган Дэниэл университетда ўқишни давом эттирди ва диссертация ёқлаб, профессор бўлиб олди. Шундан кейин уни уруш уяси — «Рэнд корпорейшн»га ишга олишди. Агрессия ва уруш тактикаларини белгиловчи бу ташкилот ва бевосита шу тактикаларни амалга оширувчи Пентагоннинг ходими сифатида Дэниэл Эллсберг яна шуҳрат қозонди. Чунки ўшанда у Вашингтон олиб бораётган «совуқ уруш» ва қуролли агрессия сиёсатининг «олижанoблиги»га сира шубҳа қилмасди. Шунинг учун ҳам у жон-жаҳди билан можаролар авж олаётган жойга интиларди. Дэниэл бу ишга шу қадар «меҳр» қўйган эдики, ҳатто рафиқаси Кэрол уни ташлаб кетганини ҳам сезмай қолди.

Ниҳоят иш шу даражага бориб етдики, Дэниэл урушлар олиб боришни «планлаштириш» билангина кифояланмай, бевосита унда иштирок этишни хоҳлаб қолди. Ҳарбий маъмурларнинг муддаоси ҳам шу эди. Уни Жанубий Вьетнамга юборишди. Дэниэл Эллсберг бу ерда мудофаа министри Жон Макнотоннинг хавфсизлик масалалари бўйича ёрдамчиси бўлиб ишлай бошлади. У «Жанубий Вьетнамда гражданлар уруши кетяпти, бизнинг манфаатларимизга тааллуқли экан, у ёки бу томоннинг ёнини олишимиз, демак қаршилик кўрсатувчилар билан жанг қилишимиз керак» деган ақидага қатъий амал қиларди.

Шунинг учун бўлса керак Эллсберг жазо операцияларида актив қатнашди. «Халоскор» америка жангчиларини бир неча бор ҳужумга бошлаб борди. Ҳатто, партизанликда гумон қилинган бир неча вьетнамликни ўз қўли билан отиб ўлдирди. Унинг «халоскорлари» деҳқонларни, болаларни, чол ва кампирларни найза санчиб ўлдирганини, уйларига эса ўт қўйишганини ўз кўзи билан кўрди. Лекин Сонгми фожиасини у Америкага қайтиб келганидан кейин эшитди. Бундай фожиаларнинг эса сон-саноғи йўқ эди.

Ана шу фожиалар ва ниҳоят жафокаш Вьетнам тупроғида ўз кўзи билан кўрган бебошликлар Дэниэл қалбига ғулғула солди. Балки унинг шуҳрат соясида қолган виждони уйғонгандир. Эҳтимол. Лекин урушнинг ҳаддан ташқари чўзилиб кетиши, Ҳинди-Хитой урушида ғалаба эмас, балки мағлубиятнинг муқаррар бўлиб қолганлиги унинг кўзини мошдек очди. Кечагина партизанларга қарата ўқ узган, ротани ҳужумга бошлаб борган Эллсберг бугун ўз сиёсатига, ўз ҳукуматига қарши ҳужум бошлади. У Ҳинди-Хитойга қарши агрессия тайёрлаш ва уни амалга ошириш тўғрисидаги Пентагоннинг махфий ҳужжатларини матбуотда эълон қилди.

Бу воқеани Америкада бомба портлашига қиёс қилишди. Ҳақ гап. Бомба портлади-ю, АҚШнинг ичида яшириниб ётган дард-чипқонга айланиб унинг ташқарисига тошиб чиқди. Вашингтон маъмурлари уни «даволаш»га шошилдилар. Дэниэл Эллсбергнинг «жиноий» иши судга оширилди.

Яқинда Лос-Анжелосда Эллсберг «иши» юзасидан дастлабки тергов ишлари бошлаб юборилди. Шунда унга яна янги айблар тиркалди. Натижада Пентагоннинг агрессив кирдикорларини фош қилган Эллсберг устидан ўтказиладиган суд кейинга сурилиб, 7 мартга белгиланди. Унга ҳозирча бешта айб қўйилмоқда. Ана шу айбларга кўра Дэниэл 100 йилдан ошиқ қамоқ жазосига ҳукм қилиниши ва 10 минг доллар атрофида жарима тўлаши керак.

Шуниси қизиқки, «давлат жиноятчиси» Эллсбергни ўз ҳимоясига олган адвокат Жон Гэлбрайт ҳам «тарихий» шахслардан. Уни ҳам америка империализми танасидаги «чипқон»лардан бири десак, муболаға бўлмас. Унинг шахсий варақасига бир эътибор қилинг-а. Гарвард университетининг иқтисод профессори Жон Гэлбрайт ҳам бир вақтлар «ҳалоскорлик қузғуни» бўлганди. У капитал манфаатларига садоқат билан хизмат қилган корчалонлардан бири эди.

Қатор асарларда «фаровон жамиятни» кўкларга кўтариб мақтаган машҳур иқтисодчи, марҳум президент Кеннедининг маслаҳатчиси, АҚШнинг Ҳиндистондаги собиқ элчиси, «Америкаликлар — демократик ҳаракат тарафдори» ташкилотининг раиси бўлган Гэлбрайтни «жиноятчи»нинг ёнини олишга нима мажбур қилди?! «Чипқон»ларнинг кўпайишига сабаб бўлаётган ўша «дард» эмасмикан?! Дарвоқе, Америка танасидаги чипқонлар борган сари кўпайиб бормоқда. Колумбия университетининг профессори Р. Хофстадер, собиқ авиация министри Стюарт Саймингтон, президент Жонсон давридаги сўнгги мудофаа министри Кларк Клиффордлар ҳам бугунги кунда АҚШ ҳукуматининг агрессив сиёсатига қарши чиқмоқдалар. Улар кун сайин кўпайиб америка империализмининг бутун аъзойи баданини қамраб олмоқда. Чипқон ўзи билан дардни олиб чиқиб кетади, дейишади. Уни кесиб ташлаш, даволаш мумкин. Лекин хаста танани — империалистик америка жамиятини тузатиш учун фақат «чипқон»ларнигина даволашнинг ўзи кифоя қилармикан?!

Файзи ШОҲИСМОИЛ.

ТОШКЕНТДА НЕМИС ДЎСТЛАРИМИЗ КЎРГАЗМАСИ

МОСКВА, 29 январь. (**Штатсиз мухбиримиздан**). Германия Демократик Республикаси элчихонасида куни кеча матбуот конференцияси бўлиб ўтди. Унда ГДР ташқи савдо ташкилотларининг Совет Иттифоқи шаҳарларида намойиш қилинадиган кўргазмалари ҳақида гапириб берилди. Бу йил ГДРнинг ўнта ташқи савдо корхоналари ва кўплаб заводлари ўз маҳсулотларини СССР шаҳарларида намойиш қиладилар.

Шундай кўргазмалардан бири Ўзбекистон пойтахтида ҳам намойиш қилиниб, ГДРда ишлаб чиқарилган тўқимачилик машиналари ва замонавий асбоб-ускуналари кўрсатилади. Кўргазма май ойида очилади.

Л. ЛЮБАВИНА.

«ЎЗБЕККОНЦЕРТ» СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

30 январь кеч соат 7 яримда Ўзбекистон санъат усталари ва ёш ижрочилар иштирокида

ҚАТТА КОНЦЕРТ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар — Тамара ЮНУСОВА, Дилбар АБДУЛЛАЕВА, Қувондиқ ИСКАНДАРОВ, Жуманазар БЕКЖОНОВ, Камтар ОТАБОЕВ.

Солистлар — Шерали ЖЎРАЕВ, Абдуқодир ЮСУПОВ, Азиза ТЎЛАГАНОВА, Гулчеҳра ИСМОИЛОВА.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ

Программани Ғ. ТОЖИАЪЛОЕВ олиб боради.

Билетлар кундуз соат 2 дан сотилади.

МАРКАЗИЙ «ЮБИЛЕЙ» СПОРТ ЗАЛИДА

СССР БИРИНЧИЛИГИ УЧУН

30 январь кундуз соат 5 да, 31 январь кеч соат 7 да «КАУЧУК» (Омск) — «СПАРТАК» (Тошкент);

3, 4 февраль кеч соат 7 да «СТРОИТЕЛЬ» (Қарағанда) — «СПАРТАК» (Тошкент).

«А» КЛАССИНИНГ II ГРУППАСИДАГИ КОМАНДАЛАР ЎРТАСИДА

ХОККЕЙ

Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.

Билетлар сотилмоқда.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги, Ўзбекистон театр жамияти, маданият ходимлари касаба союзининг Республика комитети, Самарқанд опера ва балет театрининг директори, театр жамиятининг аъзоси А. Х. Саидовга отаси Ҳафиз САИДОВнинг вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26, Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331453. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337601. Адабиёт ва санъат — 332036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий ишлар ва хатлар 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 43—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44.